

Yükseköğretim Yayın Politikalarının Yayın Davranışları Yönünden İncelenmesi: Akademisyen Görüşleri

Buğse Örü

Lisansüstü Eğitim, Öğretim ve Araştırma Enstitüsüne Eğitim Yönetimi ve Denetimi dalında Yüksek Lisans Tezi olarak sunulmuştur.

Doğu Akdeniz Üniversitesi
Şubat 2019
Gazimağusa, Kuzey Kıbrıs

ÖZ

Yükseköğretim politikaları ve üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumlarını inceleyen bu çalışmanın temel amacı, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde bulunan yükseköğretim kurumlarının yayın politikaları ve üniversite yönetiminin yayın konusundaki tutumlarının yayın davranışlarına olan etkisini akademisyenlerin perspektifinden derinlemesine incelenmesi ve bu konudaki önerilerin belirlenmesidir. Konu ile ilgili akademisyen algısı derinlemesine inceleneceğinden çalışmada nitel yaklaşım benimsenmiş, yoğun insan deneyimlerini ve bu deneyimlerin insan üzerinde oluşturduğu algıyı çalışmak amacıyla çalışma fenomenolojik olarak desenlendirilmiştir. Yapılan çalışma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içerisinde bulunan bir üniversitede görev yapmakta olan 5 fakülteden, toplam 15 akademisyen ile sürdürülmüştür. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Veriler, katılımcıların doğal ortamlarında, yüz yüze ve ortalama 1 saat süren yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığı ile toplanmıştır. İlgili çalışmada elde edilen veriler tematik veri analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Tematik veri analizi sonucunda elde edilen bulgular, KKTC'de bulunan üniversite yönetimlerinin yayın politikaları noktasında henüz yolun başında olduklarını ve üniversite yönetimlerinin yayın noktasındaki tutumlarının yükselme kriterleri, teşvikler ve doktora mezuniyet koşulu gibi politikalardan etkilendiğini işaret etmektedir. Akademisyenlerin perspektifinden incelendiğinde, KKTC'de bulunan üniversite yönetimlerinin yayın politikaları ve yayın konusundaki tutumları, akademisyenlerin yayın davranışlarını olumsuz yönde etkilediği görülmektedir. Ayrıca üniversite yönetimlerinin yayın politikaları ve yayın konusundaki tutumları karşısında

kurumların, bilimsel araştırma ve akademik yayınların da nitelik açısından zayıf kaldığı da ilgili çalışmanın bulguları arasında yer almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yüksek Öğretim, Yayın Davranışı, Eğitim Yönetimi

ABSTRACT

The main purpose of this study is to examine the impact of university policies and the attitudes of university management on the publishing behavior of scholars based in the Turkish Republic of Northern Cyprus from the perspectives of academics. The study adopted a qualitative approach and was phenomenologically designed. 15 academicians from 5 faculties working at a university located within the borders of the Turkish Republic of Northern Cyprus selected through criterion sampling participated in the study. Data were collected in the participants' natural settings through face-to-face semi-structured interviews each lasting approximately 1 hour and were analyzed using thematic data analysis method. The findings indicate that university administrations in the TRNC are still at the very early stages of developing publishing policies. When examined from the viewpoint of academics, the publication policies of the university administrations in the TRNC and their attitudes towards publishing have negative impacts on the publication behaviors of scholars and the quality of publications.

Keywords: Educational Management, Publication, Higher Education

TEŞEKKÜR

2017 Eylül, 6 yıl kadar ertelenmiş olan yüksek lisans yapma hayallerimin gerçekleştiği tarih ... Hayallerimin gerçekleşmesiyle başladığım bu süreç, büyük sıkıntılarla dolu olsa da hayalimden iyi ki vazgeçmedim. Bu tez 2015 yılında kaybettiğim -hayatımdaki en önemli adama- babam Oğuz Örü'ye ve 2017 yılında hayallerini gerçekleştiremeden kaybettiğim yeğenim İlayda Öztürk'e armağan edilmek üzere yazılmıştır. Beni hep doğru yolda yürümem için destekleyen, her zaman yanımda olduğunu hissettiren annem Nezire Örü ve kardeşim Begüm Örü, yaşadığı büyük üzüntüler sonrasında bile her zaman desteğini hissettiğim canım dayım Salih Öztürk, hep pozitif enerjisiyle yanımda olan canım teyzem Hatice Aragül, yeğenim Elvan Aragül şüphesiz en büyük teşekkürü hak ediyorlar. Ailemin yanında bana bu süreçte hep pozitif destekte bulunan, güç veren arkadaşlarım, Feyza Veli, Göral Üçay, Hatice Cemre Dağgöl, Selin Özkan, Sıdıka Nurtunç, Caney Göray, Nadir Kocabaşoğlu, Gözde Ağaoğlu ve Hasret Karagil' e sonsuz teşekkürler...

Liderlik ve okul gelişimi dersine girdiğim daha ilk gün, beni bilgisi, anlayışı, etik duruşu, dürüstlüğü disiplini ve daha sayamadığım birçok özelliği ile derinden etkileyen, kesinlikle birlikte çalışma hayalleriyle tez sürecine kadar geldiğim danışmanım Doç. Dr. Şefika Mertkan, size hayatım boyunca hayran kalacağım.. Gerek tezle ilgili gerekse yaşadığım üzücü birçok olayla ilgili bana verdiğiniz güç, destek ve anlayış paha biçilemez bir değere sahip... Tüm eğitim hayatım boyunca karşıma çıkan en büyük şans ve armağan sizsiniz, hayatta olduğum sürece, bulunduğum her yerde sizi anlatıyor olacağım, sonsuz teşekkürler .....

Akademisyenlerle çalışmak, bu yolda ilerleyen biri için çok güzel tecrübeleri de beraberinde getiriyor. Çalışmama katılmayı kabul eden, tüm yoğunluklarına

rağmen beni güler yüzle karşılayıp, sorularıma samimiyetle yanıt veren tüm hocalarıma değerli bilgi paylaşımlarından ötürü teşekkürü bir borç bilirim..

İÇİNDEKİLER

ÖZ.....	iii
ABSTRACT.....	v
TEŞEKKÜR.....	vi
1 GİRİŞ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	4
1.3 Araştırmanın Önemi	5
2 İLGİLİ ALANYAZIN	6
3 YÖNTEM.....	14
3.1 Araştırma Deseni.....	14
3.2 KKTC Yükseköğretim Sistemi	17
3.3 Çalışma Grubu.....	18
3.4 Veri Toplama Süreci	21
3.5 Verilerin Analizi.....	23
3.6 Araştırma Etiği	24
3.7 İnanırcılık ve Teyit Edilebilirlik.....	25
4 BULGULAR.....	28
4.1 Yayına Verilen Önem.....	28
4.2 Üniversite Yönetiminin Yayın Konusunda Mevcut Politika ve Tutumları.....	31
4.2.1 Yayın Konusundaki Mevcut Politikalar	32
4.2.2 Yayın Konusundaki Mevcut Tutumlar	38
4.3 Mevcut Politika ve Tutumlar Işığında Şekillenen Yayın Davranışı	42
4.3.1 Akademisyen Üzerindeki Etkisi	42

4.3.2 Kurum Üzerindeki Etkisi.....	52
4.3.3 Bilimsel Araştırma ve Akademik Yayınlar Üzerindeki Etkisi	53
4.4 Gelişim İçin Öneriler.....	54
5 TARTIŞMA	57
6 SONUÇ VE ÖNERİLER.....	66
KAYNAKLAR	68
EKLER.....	77
Ek A: Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları	78
Ek B: Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Karar Tutanağı	79
Ek C: Katılımcı Bilgi ve Onam Formu	80

Bölüm 1

GİRİŞ

1.1 Problem Durumu

Global anlamda akademik yayınlara verilen önemin gittikçe arttığı ve gerek kurum, gerekse akademisyen açısından yayınların ön plana çıktığı gözlemlenmektedir. Üniversite yönetimleri; artan rekabet ortamı, sıralamalarla daha çok meşgul olma ve artan araştırma beklentisi neticesinde, fakülte üzerinde üst düzey ve endeksli dergilerde yayın yapma konusundaki baskıyı artırmıştır (Honig ve diğerleri, 2014). Uluslararası endeksli dergilerde yayınlanan makaleler için ödüller, prestij sağlayacak bilimsel çalışmalar ve konferanslar için fon oluşturma gibi çeşitli yöntemlerle akademisyenler arasındaki rekabet seviyesini artıran üniversiteler, aynı zamanda akademisyenlerin pozisyonlarındaki yükselmeler noktasında da yayın şartı getirmişlerdir. Bu durum akademisyenler arası rekabetin artmasına katkı koymuştur. Uluslararası ve ulusal bağlamda, üniversite sıralamaları noktasında yayınların önemi giderek artmış, bu bağlamda Sosyal Bilimler Alıntı Endeksinde (SSCI) yer alan dergilerde yapılan yayınlara yönelik önemli bir vurgu yapılmıştır (Lee, 2014). Üniversite sıralamaları için hesaplamalar yapılırken genel olarak İngilizceyi öğretim ve araştırma ana dili olarak kullanan ve geniş programlara sahip olanlar üniversiteler daha üst sıralara taşınmakta, ayrıca bu üniversiteler çeşitli kaynaklardan veya hükümetten araştırma fonu almaktadır. Tüm bunların ışığında, Akademisyenler, ‘yayın yapmak ya da yok olmak’ gerçeği ile yüz yüze kalmıştır. Bu noktada gerek gelişmiş gerekse gelişmekte olan ülkelerdeki akademisyenlerin

araştırma çıktılarının değer taşıması için İngilizce dilinde ve SSCI dahilindeki dergilerde yayın yapması gerekmekte, akademisyenler bu konuda baskı altında kalmaktadır. Üniversite yönetimlerinin akademik yükseltmeler, akademik atamalar, akademik pozisyonu koruma ve araştırma için verilen fonlardan yararlanma noktasında da yayın şartı koymuş olması akademisyenler için de yayının önemini giderek artırmaktadır (Honig ve diğerleri, 2014; Tan ve Goh, 2014). Tüm bunlar değerlendirildiğinde, yayınlar konusundaki tutumların, akademisyenler üzerinde ‘koşu bandı etkisi’ yarattığı görülmektedir. Koşu bandı etkisi, akademisyenlerin görev yerlerini korumak ya da hiyerarşide öne geçebilmek adına olabildiğince çalışması gerekliliğini anlatmaktadır (Dalen ve Henkens, 2012).

Yapılan araştırmalar Yükseköğretim alanındaki bu değişimlerle birlikte akademisyenlerin yayın davranışları üzerinde birçok etkinin olabileceği konusunda ortak görüş birliği sağlamış ve bu konuya gerekli hassasiyetin gösterilmesi üzerinde vurgu yapılmıştır (Anderson ve diğerleri, 2007; Bedeian ve diğerleri, 2010; Harley ve diğerleri, 2014; Macfarlane ve diğerleri, 2014). Üniversitelerin yayın konusundaki tutumlarının etkisi ile yayının içeriğinin arka planda tutulduğu, bunun yerine yapılan yayınların sayısı, nerede ve hangi dergilerde yayınlandığı konularının ön plana çıkarıldığı ortaya konulmuştur (Cheng, 2014; Spangler, 2014). Yapılan araştırmalar için ayrılan fonlar ve üniversitelerin SSCI dergileri için verdiği çeşitli teşvikler, global anlamda akademisyenlerin yerel dergilerden çok SSCI endekslerinde yer alan dergilerde yayınlama yönelimini artırmıştır. Son yıllarda gelişmekte olan ekonomilerde, yayın teşviki için nakit para ödülleri artırıldığı görülmektedir.

Son yıllarda yapılan çalışmalar oluşturulan araştırma fonları için verilen mücadele ve bilimin bir kazanç olarak görülmesi akademisyenlerin etik olmayan davranışlara olan eğilimini artırdığı yönünde bulgular sunmaktadır (Dalen ve

Henkens, 2012). Akademisyenlerin yayın davranışları arasında bulunan yayın etiği, üniversite yönetimlerinin yayınlar konusunda sergilediği tutumun etkilediği önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda yapılan çalışmalar, etik yönünden sorgulanabilecek yayınlarla ilgili bildirimlerde artış olduğunu ortaya koymuş ve bilim insanlarının bu konuya potansiyel bir problem olarak bakmalarını sağlamıştır. Bilim etiğine aykırı davranış içeren vakalardaki artış giderek ciddi bir ivme kazanmış ve bilim insanları bu konuda duyarsız kalınmaması gerekliliği konusunda öneri sunmuşlardır (Beisiegel, 2010). Ayrıca yükseköğretim alanında akademisyenleri etik olmayan davranışlara yönlendirecek etmenler bulunduğunun yadsınamaz olduğu ve bu konuda daha derinlemesine analiz yapılması gerekliliği ortaya konmuştur (Harley ve diğerleri, 2014).

Yayın etiği ile ilgili araştırmalara katılan kişilerin önemli bir bölümü yayın etiği yönünden akademisyenlerin yaptığı yanlış davranışlarla - tek bir hipotezi destekleyici verileri seçme, yayın yanlışlığı, veri çarpıtma, daha önceki araştırmalarla çelişen verileri gizleme, aynı bulguları 2 veya daha fazla yayınlama - ilgili bilgi verirken, yine büyük bir bölümü intihallerle uğraşan meslektaşları olduğu gerçeğinden haberdar olduklarını bildirmişlerdir (Bedeian ve diğerleri, 2010; Bretag, 2012). Yapılan araştırmalar, yayınlanmış birçok araştırmada etik dışı davranış örnekleri olduğu noktasında sahnenin düşünülenden çok daha karanlık olabileceğine dikkat çekmekte (Martin, 2013; Macfarlane ve diğerleri, 2014; Payne ve Ireland, 2015) ve akademide yapılan yanlış davranışların bilimin değerini zedelediğini vurgulamaktadır (Beigesel, 2010; Bedeian ve diğerleri, 2010).

Tüm bu çalışmalar ana dili İngilizce olan ve ekonomik olarak gelişmiş ülkelerdeki¹ durum üzerine odaklanmıştır. İlgili çalışmalar üniversite yönetimlerinin

---

¹ Bu ülkeler ABD, Kanada, Yeni Zelanda, UK ve Avustralya olarak literatüre geçmiştir.

yayın konusundaki tutumları noktasında, akademisyen perspektifinden de bakılması gerekliliğini bir öneri olarak ortaya koymuş olmasına rağmen (Anderson ve diğerleri, 2007; Macfarlane ve diğerleri, 2014) ilgili konu üzerine odaklanan araştırmalar çok sınırlıdır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı, KKTC'deki üniversite yönetimlerinin yayınlar konusundaki tutumlarının, akademisyenlerin yayın davranışlarını nasıl etkilediğini derinlemesine incelemek ve bu konuda akademisyenlerin görüş ve deneyimleri esas alınarak bir perspektif ortaya koymaktır. Bu amaç doğrultusunda KKTC üniversiteleri arasında köklü ve yayın yönünden öne çıkmış bir üniversite görev yapan ve önceden belirlenmiş ölçütlere uygun akademisyenlerin bakış açısından aşağıdaki ana problem ve alt problemlere yanıt aranacaktır:

KKTC'de görev yapan akademisyenlerin yayın davranışları üniversite politikaları ve üniversite yönetimlerinin tutumları ışığında nasıl şekillendiğini akademisyenler nasıl değerlendirmektedir?

- a. Akademik yayınların yükseköğretim alanındaki önemi hakkında akademisyenler ne düşünmektedir?
- b. KKTC'deki üniversitelerin araştırma ve yayın politikaları nelerdir?
- c. Üniversite yönetimlerinin araştırma ve yayın konusundaki tutumlarını akademisyenler nasıl değerlendirmektedir?
- d. Akademisyenlerin yayın davranışları üniversitelerin yayın politikaları doğrultusunda nasıl şekillenmekteği ile ilgili akademisyenler ne düşünmektedir?

1.3 Araştırmanın Önemi

Bu araştırma akademisyenlerin yayın davranışlarının, üniversite yönetiminin yayın konusundaki tutumlarından nasıl etkilendiğini, akademisyenlerin görüş ve deneyimlerini alarak onların perspektifinden irdeleyecektir. Bu konu alan yazında ciddi bir eksiklik olarak görülmüş ve önceki araştırmalarda akademisyenlerin bakış açısıyla ele alınmasının gerekliliği önerilmiş, ilgili öneriler sadece ana dili İngilizce olan ve ekonomisi gelişmiş olan ölkelerdeki sahneyi ortaya koyarak yapılmıştır. Gerek bu ölkelerde, gerekse çevre ölkelerde henüz bu konuda yeterince yayın bulunmadığından, bu çalışmanın alan yazın gelişimine önemli ölçüde katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Araştırma ayrıca daha sonraki araştırmalara katkı sağlaması bakımından ve üniversite yönetimlerine ayna tutması yönünden de büyük önem taşımaktadır.

Bölüm 2

İLGİLİ ALANYAZIN

Küreselleşme ve uluslararasılaşma gibi kavramların yarattığı değişimlerle birlikte, üniversitelerin işlevleri, sorumluluk alanları, tutum ve politikaları değişmekte ve dönüşmektedir. Küreselleşme ile birlikte artan rekabet ortamı neticesinde, yükseköğretimde neoliberal politikalar dikkat çekmekte, üniversitelerin daha çok öğrenci odaklı, sürekli küresel kalkınmaya uyum çabası içerisinde, sisteme uygun girişimci ve yaratıcı birey yetiştirme gairesinde olan ve buna uygun eğitim öğretim programları geliştiren kurumlara dönüştüğü görülmektedir (Dikkaya ve Özyakışır, 2006; Sakınç ve Bursalıoğlu, 2012; Oğuzhan, 2013). Neoliberal politikaların etkisiyle akademik kapitalizm süreci ön plana çıkmış, bu süreçte üniversiteler “gittikçe artan bir şekilde piyasa ya da piyasa benzeri bir kurum olarak faaliyetlerini [sürdürmeye başlamışlardır]” (Sakınç ve Bursalıoğlu, 2012, s. 94). Değişen yükseköğretim alanı dikkate alındığında, son yıllarda akademik yayınlarda görülen hızlı artış dikkat çekmekte (Jinha, 2010) yayınlara verilen ehemmiyetin giderek manidar seviyeye ulaştığı gözlemlenmektedir (Parasuraman, 2003; Chou, 2014; Lee, 2014). Akademik yayınlara verilen önem neticesinde yayınlar giderek ivme kazanmış, kurumların yayın politikaları yanında üniversite yönetiminin yayınlar konusundaki tutumları da yükseköğretim alanında ön plana çıkan yayın vurgusundan etkilenmiştir. Bu bölümde akademik yayınların artan önemi, kurumlar ve akademisyenler açısından değişen yükseköğretim alanı bağlamında ele alınacaktır.

Gerek ulusal gerekse uluslararası bağlamda, üniversite sıralamalarında ön plana çıkmak adına Sosyal Bilimler Alıntı Endeksinde (SSCI) taranan dergilerde yapılan çalışmalar dikkat çekmektedir (Lee, 2014). Üniversite sıralamalarında üst sıralara taşınan yükseköğretim kurumlarının, genelde öğretim ve araştırma ana dili olarak İngilizceyi kullandıkları, ayrıca programlar açısından geniş bir yelpazeye sahip oldukları görülmektedir (Parasuraman, 2003). Bu noktada akademisyenlerin yayınlarının değerli olabilmesi için, İngilizce ve SSCI kapsamında dergilerde yayınlanmış olması koşulu ortaya çıkmaktadır. Gerek rekabetin ve gerekse üniversitelerin sıralamalara verdiği önemin artması, üniversite yönetimlerinin araştırma noktasında artan beklenti ve akademisyenler üzerindeki uluslararası endekslerde yayınlama baskısını artırmıştır (Honig ve diğerleri, 2014). Üniversite yönetimleri, uluslararası endekslerde taranan dergilerde yapılan yayınlar için çeşitli yayın ödülleri, konferanslar için verilen fonlar ve çeşitli teşviklerle akademisyenler arasında rekabeti artırmıştır. Bununla birlikte üniversite yönetimleri, akademik yükselmeler sırasında, uluslararası endekslerde yayınlama ile ilgili kriterler koymuşlardır. Akademik yükselmeler sırasında yayın kriterinin olması, ayrıca uluslararası yayın yapmaya yönelik çeşitli teşviklerin olması akademisyenler için de yayının önemini artırmıştır (Honig ve diğerleri, 2014; Odabaşı ve diğerleri, 2010; Tan ve Goh, 2014). Değişen araştırma ortamı neticesinde akademisyenler, akademik yükselme almak veya bulunduğu mevkiyi korumak için sürekli efor harcamakta ve literatürde ‘koşu bandı etkisi’ olarak da bilinen durumla karşı karşıya kalmaktadırlar (Dalen ve Henkens, 2012; Freeman ve diğerleri, 2001).

Gerek kurum gerekse hükümet olarak yayınlar için sağlanan teşvikler, akademisyenlerin bu rekabetçi ortam içerisinde yayınlarıyla nicelik bakımından ne kadar ön plana çıktığı kriter alınarak değerlendirilir (Feller, 2000). Kurumlar

açısından bakıldığında akademik yayınlar, üniversitelerin uluslararası arenadaki görünürlüğü, prestiji ve üniversite sıralama listeleri içinde üst kademelerde yer alabilmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Dolayısıyla üniversite yönetimlerinin yayınları ön plana çıkaracak politikalar izlediği, (Fanelli, 2010; Walker ve diğerleri, 2010) dünya genelinde üniversite sıralamalarının kurumlar için takıntı haline geldiği dikkat çekmektedir (Hicks ve diğerleri, 2015). Yayınlara verilen önemin giderek arttığı yüksek öğretim alanında birçok üniversitenin işe alımlarda akademisyenlerin yayın profili, alınan finansman desteği, h endeks değeri gibi faktörleri göz önünde bulundurduğu, Çin ve iskandinav ülkelerinde istenen kriterlerde yapılan yayın karşılığında çeşitli teşvikler verildiği bilinmektedir. Küresel anlamda İngilizce dilinde ve uluslararası dergilerde yayın yapmanın, üniversiteler ve hükümetler tarafından teşvik edilmekte olduğunu alanyazında sıklıkla vurgulanmaktadır (Jiang, 2017).

Kültürel bağlamda merkez ülkeler ve çevre ülkeler arasında çeşitli farklılıkların olduğu ve bu farklılıkların da zorlukları beraberinde getirdiği bilinmektedir (Odabaşı ve diğerleri, 2010). Flowerdrew (2001) yaptığı çalışmada daha çok ana dili İngilizce olmayan araştırmacıların dezavantajları, zorlukları gibi konulara dikkat çekmektedir. Ana dili İngilizce olmayan araştırmacıların, uluslararası dergilerde yayın yapma noktasında birçok zorluk ve ayrımcılığa maruz kaldıklarını düşündüklerini sıklıkla dile getirdiklerini ortaya koymaktadır. Bununla birlikte, akademik yazım aşamasında kültürel farklılıklar olduğu da ortaya koyulmuştur.

Yapılan araştırmalar yükseköğretim alanındaki bu değişimlerle birlikte akademisyenlerin yayın davranışları üzerinde birçok etkinin olabileceği konusunda ortak görüş birliği sağlamış ve bu konuya gerekli hassasiyetin gösterilmesi üzerinde

vurgu yapılmıştır (Anderson ve diğerleri, 2007; Bedeian ve diğerleri, 2010; Folchler ve Muller, 2015; Harley ve diğerleri, 2014; Macfarlane ve diğerleri, 2014; Odabaşı ve diğerleri, 2010). Üniversitelerin yayın konusundaki tutumları, yayının içeriğinin arka planda tutulduğu, bunun yerine yapılan yayınların sayısı ve hangi dergilerde yayınlandığı konularının ön plana çıkarıldığı ortaya konulmuştur (Cheng, 2014; Spangler, 2014). Yapılan araştırmalar için ayrılan fonlar ve üniversitelerin SSCI dergileri için verdiği çeşitli teşvikler, global anlamda akademisyenlerin yerel dergilerden çok SSCI endekslerinde yer alan dergilerde yayınlama yönelimini artırmıştır. Son yıllarda gelişmekte olan ekonomilerde, yayın teşviki için nakit para ödülleri artırıldığı görülmektedir. Bu bağlamda oluşturulan araştırma fonları için verilen mücadele ve bilimin bir kazanç olarak görülmesi akademisyenlerin etik olmayan davranışlara olan eğilimini artırmaktadır (Dalen& Henkens, 2012). Yapılan bir başka çalışmada, araştırma ortamlarının özellikleri sebebiyle akademisyenleri yanlış davranışa yönlendirebilecek etkiye sahip olduğunu ve örgütsel faktörler hakkında detaylı analiz yapılması gerektiği önerilmiştir (Martinson ve diğerleri, 2005; Gundersen ve diğerleri, 2008).

Değişen yüksek öğretim alanıyla birlikte akademisyenlerin eğitim yoluyla edindikleri tüm kazanımlar (bilgi, beceri, tutum vb.) ile akademide sergilemeleri gereken davranışlar farklılık gösterebilmektedir. Mevcut sistemin kişiler arası haksızlıklar doğurduğu ve yıkıcı olduğu ortaya koyulmuş, derhal gözden geçirilmesi gerekliliği önerilmiştir (Rudy ve Gerry, 2001). Bununla birlikte akademisyenlerin sadece tazminat, mesleki statü veya istihdam edilmek üzere araştırma yapması üzerine inşa edilen kurum politikalarının da akademisyenleri bilime katkı koyabilecek nitelikte araştırmalara yönlendirecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir (Rudy& Gerry, 2001). Aagard ve arkadaşları (2015) tarafından

yapılan çalışmada performansa dayalı araştırma finansman sistemlerinin giderek arttığı vurgulanmıştır. Araştırma yönlendirme faaliyetleri sırasında kullanılan en önemli aracın finansman sistemleri olduğu düşünülürse, genel olarak fonlamanın ve özellikle performansa dayalı fonlama modellerinin, araştırma faaliyetleri ile ilgili en çok tartışılan konulardan biri haline gelmesi şaşırtıcı değildir.

Performansa dayalı araştırma teşvik sistemleri, araştırmaları artırmak amacıyla sıklıkla kullanılan yöntemlerden biri olduğu bilinmektedir. Performansa dayalı araştırma teşvik sistemlerinin artan kullanımıyla birlikte, bu durumun araştırmacıların davranışlarını nasıl etkilediğine olan ilgi de artmıştır. Buna rağmen bu sistemlerin araştırmaları ve araştırmacıları nasıl etkilediği ile ilgili çalışmaların çok sınırlı olduğu dikkat çekmektedir (Butler, 2010; Folchler ve Muller, 2015). Performansa dayalı finansman sistemleri birçok ülkeye göre farklılık göstermekle birlikte, yapılan çalışmalarda, üniversite yönetimleri tarafından belirlenen performans kriterleri ve bu kriterler üzerinde mütemadiyen yapılan değişikliklerin, akademisyenlerin kendi hedeflerinden sapmasına ve kritere uygun hedefler belirlemesine neden olduğunu ortaya koyulmuştur (Butler, 2007; Siverston, 2010); Ossenblok, Engels ve Swersten, 2012).

Yükseköğretim sistemi gibi çok yönlü ve karmaşık bir fenomeni üniversite yönetimi, devlet ve akademisyen gibi paydaşların bakış açılarına dayanmadan kavramanın zor olduğu bilinmektedir (Elken ve ark. 2014). Cauetta ve diğerleri (2017) yaptığı çalışmada, yükseköğretim teşvik sistemlerinin İskandinav ülkelerindeki araştırma çıktıları üzerindeki etkisini üniversite yönetimi, devlet ve akademisyen gibi paydaşların bakış açısından ele almakta, ayrıca yükseköğretimdeki teşvik sistemlerinin, araştırmaların yönünü ve doğasını etkilemek için güçlü bir politika aracı olduğunu ön plana çıkarmaktadır. İlgili çalışmada verilen fonlar ve

çeşitli teşvik sistemleriyle yayınlara dayalı aşırı rekabetçi ortam oluşturulmasıyla birlikte, şüpheli etik uygulamalar gibi yan etkilerin olabileceğine dikkat çekilmiştir (Cauetta ve diğerleri, 2017).

Casedewall (2011) yaptığı çalışmada, ideal bilim adamı ile gerçek bilim adamı arasında farklılıkların olabileceğini vurgulamıştır. Bilim adamlarının başarı uğruna meraktan giderek uzaklaştığını ve kişisel hırs, siyasi kaygı, finansman arayışı gibi faktörlerle işletilen girişimciler olarak karşımıza çıktığını ortaya koymuştur. Bilim adamları kaynak için mücadele ve yoğun rekabet içinde mücadele etmekte, birçoğu maaşlarının bir bölümü veya tamamı hibe fonuyla (hibe fonuna bağımlı) kazanç sağlamaktadır. Cavero ve diğerleri (2014) yaptığı çalışmada tarih boyunca giderek artan yayın sayısının, gerçek araştırma verimliliği ile ters orantılı olduğunu vurgulamıştır. Araştırma verimliliği kavramıyla anlatılmak istenen, bir araştırmacı tarafından yapılan eksiksiz araştırmalardır. Son yıllarda yapılan araştırmalar üniversite yönetimlerinin yayın politikaları ve yayın konusundaki tutumları neticesinde, araştırmaların verimliliğinin düştüğü, araştırmacıların daha stratejik planlamalar yaparak araştırma grupları oluşturduğu ve nitelikten çok sayıya yönelen bir üretkenlik sergilediklerini vurgulanmıştır (Bloch ve Schneider, 2016; Casedewall, 2011; Cavero ve diğerleri, 2014). Ayrıca yayın sayılarına olan ilginin giderek artan şekilde bilime nüfuz ettiği ve fon sağlayıcı ve politika yapıcıların duruma acil müdahale etmeleri gerekliliği de literatürde vurgulanmıştır (Benedictus, 2016).

Akademisyenlerin yayın davranışları arasında bulunan yayın etiği, üniversitelerin yayın tutumlarının etkilediği önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar, yayınlanmış birçok araştırmada etik dışı davranış örnekleri olduğu noktasında sahnenin düşünüleninden çok daha karanlık olabileceğine dikkat çekmektedir (Bedeian et al., 2010; Martin, 2013; Macfarlane et al., 2014;

Payne& Ireland, 2015). Bu konuda araştırma yapan bilim insanları, akademide yapılan yanlış davranışların bilimin değerini zedelediğini vurgulanmaktadır (Beigesel, 2010; Bedeian et al., 2010). Üniversite teşvikleri ve beklentileri karşısında kimi araştırmacılar söz konusu yayınlara dahil olmak isterken, kimilerinin İngilizce dilinde yayın ve uluslararası dergilerde yayın yapma teşvik ve beklentilerine zorluklar nedeniyle karşı direnç gösterdiği saptanmıştır. Bu durum akademisyenlerin kaygı ve öfke gibi olumsuz duygular geliştirmelerine yol açmaktadır (Jiang, 2017).

Muller ve Rijcke (2017) yaptığı çalışmada, araştırmacıların yapılan bilimsel çalışmalara verdikleri değer ve performans kriterleri ile ilişkisini anlamaya odaklanmıştır. Analiz sonucunda araştırmacıların bilimsel çalışmalara verdikleri değerlerin performans ölçütlerine göre şekillendiği, dolayısıyla çalışmaların niteliğinden çok niceliğine önem verdikleri ortaya koyulmuştur. Bu niceliğe yönelim araştırmacıların riskli çalışmalardan uzak durma, bölerek yayınlama, sonuçları değiştirme, düşük kaliteli yayınlar gibi davranışlar sergilemesine katkıda bulunmuştur (Laudel ve Glaser, 2006; Robinson, 2014). Performans kriterlerine verilen önemin giderek artması ve kalitenin karmaşıklaşması araştırmacıların bilimsel kaygıları geri plana atması ile ilgili endişeler artmaktadır. Muller ve Rijcke (2017) yaptığı çalışmada, niceliğe dayalı performans kriterlerinin akademisyenlerin yayın davranışlarına olan etkisi ile ilgili daha fazla araştırma yapılmasını önermektedir.

Yapılan çalışmalarda akademisyenlerin bilim etiğine aykırı davranış sergilediğini gösteren kanıtlar bulunmaktadır (Bedeian ve diğerleri, 2010; Enders& Hoover, 2006). Geçmiş araştırma ve teorilere bakıldığında; artan araştırma beklentisi, artan rekabet, 'Yayınla ya da yok ol' faktörü ve atıf sayılarının önemi gibi faktörler yayınlama baskısını ve dolayısıyla bilim etiğine aykırı davranışları

şiddetlendirdiği ortaya konulmuştur (Bedeian ve diğerleri, 2010). Birçok baskıya rağmen akademik araştırmaları izlemek amacıyla var olan mekanizmaların (Ör: turnitin, ıthenticate gibi intihal tespit mekanizmalarının kullanılması) sosyal bilim alanında kullanımının nadir olduğu dikkat çekmektedir. Ayrıca akran gözden geçirme sisteminde ciddi etik ihlal ve intihaller için fırsatlar bulunmaktadır (Honig ve Bedi, 2012). Üniversitelerin akademik araştırma ve yayın süreçlerini denetleyen resmi, doğru ve zorunlu bir denetim mekanizması bulunmadığını, bununla birlikte alternatif denetim mekanizmalarının (turnitin vb.) bile seyrek kullanıldığından söz edilmektedir. Bununla birlikte, denetim mekanizmaları oluşturulmasının yeterli olmadığını, akademisyenin mesleki ahlakını her daim korumasının öneminin çok büyük olduğunu vurgulanmaktadır (Schminke, 2009). Araştırmaları daha verimli hale getirmek için, etik kuralların daha çok dikkate alınması ve bilim etiğine aykırı davranışta bulunanların göz önüne çıkarılması gerekliliği, ayrıca bilimin dürüstlüğü sadece akademisyenin değil, editor, gözden geçirenler ve kurumların da sorumluluğu altında olduğunu ve bununla birlikte, bilim etiğine aykırı davranışların sayısı düştüğünde bile bilime ciddi boyutta zarar verebileceğine dikkat çekilmiştir (Schminke, 2009).

Honig ve Bedi (2012) yaptığı çalışmada, genel olarak bilim etiğine aykırı davranışların odağında öğrencilerin bulunduğunu, akademisyenlerin yayın davranışlarına yeteri derecede dikkat edilmediğini vurgulamaktadır. Ayrıca yapılan çalışmalar, akademide akademisyenleri etik olmayan davranışlara yönlendirecek etmenler bulunduğunun yadsınamaz olduğu ve bu konuda daha derinlemesine analiz yapılması gerekliliği ortaya konmuştur (Harley et al., 2014; Laudel ve Glaser, 2014).

Bölüm 3

YÖNTEM

3.1 Araştırma Deseni

Sosyal olguları kendi bağlamı içerisinde, kendi tekliğinde araştırma ve derin anlam kazandırma çabası nitel yaklaşım olarak tanımlanmaktadır. Nitel yaklaşımın benimsendiği çalışmalarda en önemli amaçlardan biri çalışmaya dahil edilen kişilerin algı ve deneyimlerinin ortaya konulması olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Nitel araştırma, okuyucuya çalışma ile ilgili gerçekçi ve betimleyici bir resim sunmaya çalışmakta, dolayısıyla nitel araştırmada ilgili araştırma sorusuna ilişkin mümkün olduğunca ayrıntılı ve derinlemesine veriler toplamak büyük önem taşımaktadır. Araştırma kapsamına daha az sayıda katılımcı dahil edilmesi toplanan verilerin detaylı ve derinlemesine olması gerekliliği ile yakından ilgilidir. Elde edilen verilerin detay ve derinlik içermesi ulaşılan sonuçların geçerli ve güvenilir olduğuna dair önemli bir göstergedir. Nitel yaklaşımda, olgu veya olayların yeterli ölçüde ayrıntılı çalışılması ve önceden keşfedilmemiş ilişkilerin sınırlı bir çerçeve içinde anlaşılması, çalışmaya başka araçlarla keşfedilemeyecek yeni bir derinlik sağlamaktadır (Meriam, 2015; Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Özetle, olgu ya da olayları içinde buldukları doğal ortamda, bütüncül bir bakış açısıyla inceleyen, kişilerin deneyimlerini anlama ve anlamlandırmaya odaklanan derinlemesine incelemeler nitel yaklaşım yoluyla yapılmaktadır (Meriam, 2015; Patton, 2014; Yıldırım ve Şimşek, 2013). İlgili çalışmada üniversite yönetiminin yayınlar konusundaki tutumunun, yayın davranışlarını nasıl etkilediği ile

ilgili akademisyen algısı derinlemesine inceleneceğinden nitel yaklaşım benimsenmiştir.

Nitel yaklaşımın desenlerinden biri olan Durum Çalışması; önceden farkında olmadığımız süreçlerle ilgili kavramlar ve örüntüler ortaya koyulmasını sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimsek, 2013; Patton, 2014; Creswell, 2016). Durum çalışması, ilgili durumu kendi doğal yaşam alanı içerisinde derinlemesine incelemek için fırsat sunan yaygın bir nitel araştırma yöntemi olarak karşımıza çıkmaktadır (Yıldırım ve Şimsek, 2013). İlgili çalışmada, KKTC’de görev yapan akademisyenlerin yayın davranışlarının üniversitelerin yayın politikaları doğrultusunda nasıl şekillendiği KKTC’deki bir yükseköğretim kurumunda çalışan akademisyenlerin bakış açısından detaylı olarak incelendiğinden çalışma durum çalışması şeklinde desenlenmiştir. Altta KKTC yükseköğretim sistemi ile ilgili kısaca bilgi verilmiştir.

Yükseköğretim kurumları ülke ekonomisine katkı sağlamaları bakımından büyük önem taşımaktadır (Besim ve diğerleri, 2015; Karabaş ve Şafaklı, 2015). KKTC ve benzeri ada ülkelerinin ekonomileri dikkate alındığında, tarım, ticaret ve sanayi alanları yerine, yükseköğretim ve turizmin ön plana çıktığı görülmektedir. KKTC’deki yükseköğretim sektörünün 2014 yılında mevcut 13 üniversite ile ülke ekonomisine yaptığı katkı %32 olarak hesaplanmıştır (Karabaş ve Şafaklı, 2015). KKTC Milli Eğitim Bakanlığı’nın hazırladığı 2017-2018 İstatistik Yıllığı verilerine göre, ülke sınırları içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı 17 üniversite ve 101.026 öğrenci bulunmaktadır. Toplam öğrenci sayısının 13,439’u KKTC vatandaşı öğrenciler, 55, 993’ünü TC vatandaşı öğrenciler ve geriye kalan 31,614’ünü de üçüncü dünya ülkelerinden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. KKTC’de öğrenim gören toplam öğrenci sayısının % 93’ü 2000 yılından önce kurulmuş olan

yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmektedir. 2000 yılı sonrasında kurulmuş olan 11 üniversitede toplam 7,860 öğrenci bulunmakta ve bu öğrencilerin %55'inin TC vatandaşı, %31,3'ünün de üçüncü dünya ülkelerinden geldikleri görülmektedir (Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi, 2018).

KKTC'de faaliyet gösteren 5 üniversitenin Uluslararası Üniversiteler Birliği üyesi olduğu ve aynı 5 üniversite içerisinde 2 üniversitenin ayrıca Avrupa Üniversiteler Birliği üyesi olduğu görülmektedir. Geriye kalan 12 üniversitenin uluslararası bağlamda tanınmış herhangi bir birliğe üyeliği bulunmamaktadır. KKTC'de bulunan bazı yükseköğretim kurumlarında ABET, NAAB, FIBAA gibi uluslararası bağlamda tanınmış akreditasyon ve işbirliklerine üye oldukları, ancak ilgili durumun KKTC'deki diğer üniversitelerde söz konusu olmadığı görülmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Yükseköğretim, Milli Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) sorumluluğu altındadır. YÖDAK'ın 65/2005 sayılı değiştirilmiş şekliyle yükseköğretim yasasının görev ve yetkileri; Üniversitelerarası Akademik Koordinasyon Kurulu'nun fikirleri ışığında yükseköğretim kurumları içerisinde yapılan eğitim öğretim faaliyetlerine uygun asgari ders saatlerinin aralığını belirlemek, yükseköğretim kurumlarının kapasitelerine (altyapı, yönetim ve akademisyen kadroları) uygun öğrenci kabul etmesini sağlamaktır. Ayrıca yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı kadro dağılımı esnasında denge kurmak, yükseköğretim kurumlarının esas katkı sağlamayı hedeflediği eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, topluma hizmet gibi noktalarla ilgili düzenlemeleri yerine getirmek görev ve yetkileri arasındadır. Bunun yanında YÖDAK'ın en önemli yetkilerinden biri de ilgili kurumlarda yapılan bilimsel çalışmaların etik açısından uygunluğunu denetlemek ve etik uygunsuzluk tespiti durumunda gerekli

yaptırımların uygulanması adına Milli Eğitim Bakanlığı ile istişare içinde Bakanlar Kurulu onayına sunulmak üzere tüzük hazırlamaktır (YÖDAK Resmi İnternet Sitesi, 2018).

3.2 KKTC Yükseköğretim Sistemi

Yükseköğretim kurumları ülke ekonomisine katkı sağlamaları bakımından büyük önem taşımaktadır (Besim ve diğerleri, 2015; Karabaş ve Şafaklı, 2015). KKTC ve benzeri ada ülkelerinin ekonomileri dikkate alındığında, tarım, ticaret ve sanayi alanları yerine, yükseköğretim ve turizmin ön plana çıktığı görülmektedir. KKTC'deki yükseköğretim sektörünün 2014 yılında mevcut 13 üniversite ile ülke ekonomisine yaptığı katkı %32 olarak hesaplanmıştır (Karabaş ve Şafaklı, 2015). KKTC Milli Eğitim Bakanlığı'nın hazırladığı 2017-2018 İstatistik Yıllığı verilerine göre, ülke sınırları içerisinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı 17 üniversite ve 101.026 öğrenci bulunmaktadır. Toplam öğrenci sayısının 13,439'u KKTC vatandaşı öğrenciler, 55, 993'ünü TC vatandaşı öğrenciler ve geriye kalan 31,614'ünü de üçüncü dünya ülkelerinden gelen öğrenciler oluşturmaktadır. KKTC'de öğrenim gören toplam öğrenci sayısının % 93'ü 2000 yılından önce kurulmuş olan yükseköğretim kurumlarında öğrenim görmektedir. 2000 yılı sonrasında kurulmuş olan 11 üniversitede toplam 7,860 öğrenci bulunmakta ve bu öğrencilerin %55'inin TC vatandaşı, %31,3'ünün de üçüncü dünya ülkelerinden geldikleri görülmektedir (Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi, 2018).

KKTC'de faaliyet gösteren 5 üniversitenin Uluslararası Üniversiteler Birliği üyesi olduğu ve aynı 5 üniversite içerisinde 2 üniversitenin ayrıca Avrupa Üniversiteler Birliği üyesi olduğu görülmektedir. Geriye kalan 12 üniversitenin uluslararası bağlamda tanınmış herhangi bir birliğe üyeliği bulunmamaktadır. KKTC'de bulunan bazı yükseköğretim kurumlarında ABET, NAAB, FIBAA gibi

uluslararası bağlamda tanınmış akreditasyon ve işbirliklerine üye oldukları, ancak ilgili durumun KKTC'deki diğer üniversitelerde söz konusu olmadığı görülmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Yükseköğretim, Milli Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) sorumluluğu altındadır. YÖDAK'ın 65/2005 sayılı değiştirilmiş şekliyle yükseköğretim yasasının görev ve yetkileri; Üniversitelerarası Akademik Koordinasyon Kurulu'nun fikirleri ışığında yükseköğretim kurumları içerisinde yapılan eğitim öğretim faaliyetlerine uygun asgari ders saatlerinin aralığını belirlemek, yükseköğretim kurumlarının kapasitelerine (altyapı, yönetim ve akademisyen kadroları) uygun öğrenci kabul etmesini sağlamaktır. Ayrıca yükseköğretim kurumlarının öğretim elemanı kadro dağılımı esnasında denge kurmak, yükseköğretim kurumlarının esas katkı sağlamayı hedeflediği eğitim-öğretim, bilimsel araştırma, topluma hizmet gibi noktalarla ilgili düzenlemeleri yerine getirmek görev ve yetkileri arasındadır. Bunun yanında YÖDAK'ın en önemli yetkilerinden biri de ilgili kurumlarda yapılan bilimsel çalışmaların etik açısından uygunluğunu denetlemek ve etik uygunsuzluk tespiti durumunda gerekli yaptırımların uygulanması adına Milli Eğitim Bakanlığı ile istişare içinde Bakanlar Kurulu onayına sunulmak üzere tüzük hazırlamaktır (YÖDAK Resmi İnternet Sitesi, 2018).

3.3 Çalışma Grubu

Nitel yaklaşımı benimsemiş araştırmalarda, yaygın olarak kullanılan örnekleme yöntemi, amaçlı örnekleme olarak karşımıza çıkmaktadır. Amaçlı örnekleme; verimli bilgi alınacağı düşünülen konularda derine inme fırsatı veren, dolayısıyla birçok durumda olgu ve olayların keşfedilmesi ve açıklanmasına fayda sağlayan bir yöntemdir (Merriam, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırmanın

çalışma grubu; amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, çalışmayı güçlendirecek belirli ölçütlerin önceden belirlenmesi ve çalışma grubunun bu ölçütler doğrultusunda oluşturulması anlayışına dayanmaktadır. Çalışmanın amacına odaklanılarak önceden belirlenmiş ölçütler zengin verilerin ortaya çıkmasına yardımcı olmaktadır (Merriam, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Yapılan araştırma, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırları içinde bulunan bir üniversiteyi kapsamaktadır. Araştırma kapsamındaki üniversitenin uzun bir geçmişe sahip, sağlam temelleri olmasına özen gösterilmiştir. İlgili çalışmaya dahil edilmesi planlanan akademisyenlerin CV'leri incelenmiş, çalışma grubunda yayın yönünden aktif ve pasif olan öğretim üyelerine yer verilmiştir. Katılımcılar; yayın deneyimi, en az 3 yıl boyunca KKTC'de çalışmış olması, bulunduğu statünün tam zamanlı olması ve sahip olduğu ünvanın en az Yardımcı Doçent seviyesinde olması ölçütleri dikkate alınarak belirlenmiştir. Yayın deneyimi kriteri, üniversitenin yayın politikaları, yayın konusundaki tutumları ve yayın davranışlarının bu tutumlardan nasıl etkilendiği hakkında daha derinlemesine bilgiye ihtiyaç duyulması nedeniyle konulmuştur. Katılımcıların KKTC'de en az 3 yıl boyunca çalışmış olması kriteri, KKTC'deki genel işleyiş ile ilgili daha fazla deneyime sahip olunmasının çalışmayı güçlendireceği düşüncesi esas alınarak belirlenmiştir. Bu kriterden hareketle belirlenen diğer bir ölçüt katılımcıların tam zamanlı personel arasından seçilmesidir. Kurum içerisinde tam zamanlı olarak çalışan akademisyenler oradaki kültür ve işleyişle ilgili daha uzun süreli bir tecrübeye sahip olmaları bakımından üniversitenin yayın konusundaki tutumları hakkında daha detaylı veriler elde edilmesine katkı sağlamaktadır. Bu anlamda katılımcıların tam zamanlı akademisyenler arasından seçilmesi uygun bulunmuştur. Katılımcıların sahip oldukları ünvanın en az yardımcı

docent seviyesinde olması, ilgili çalışma için belirlenen son ölçüttür. Yardımcı docent seviyesinde olan bir akademisyenin belirli sayıda araştırma ve yayın deneyimine sahip olması, üniversite yönetiminin araştırma ve yayınlar konusundaki tutum ve politikaların etkisi hakkında daha detaylı bir bakış açısı sunmasını sağlamaktadır.

Yapılan çalışma kapsamında, çalışılacak olan grup hakkında önem gösterilen diğer bir nokta, katılımcıların kurum içerisinde fakülte ve disiplin bazında çeşitliliğe dikkat edilecek şekilde seçilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu kriter farklı disiplinler ve fakültelerde yönetim bazında işleyiş hakkında önemli bilgiler toplamaya yardımcı olmakta ve çalışmaya değer katmaktadır. Dolayısıyla kurum içerisindeki 5 fakülte çalışmaya dahil edilmiştir. İlgili çalışmaya dahil edilen fakülteler daha çok sosyal bilimler olmakla birlikte, çalışma grubunda fen bilimlerinden bölümler de yer almaktadır. Çalışma kapsamındaki ölçütlere uygun olarak seçilen öğretim üyelerinin yayın profilleri detaylı olarak incelenmiş ve araştırmanın örnekleme yukarıda belirtilen ölçütleri yansıtacak şekilde oluşturulmuştur.

Veri toplama sürecine başlamadan önce, belirlenen ölçütler ışığında farklı fakültelerden araştırmaya dahil edilmesi planlanan akademisyenler ile yüz yüze ön görüşme gerçekleştirilmiş ve görüşme ile ilgili detaylar hakkında bilgi verilmiştir. Belirlenen 20 kişi arasından 15 kişi çalışmaya katılmayı kabul etmiştir. Nitel araştırmalarda veri doyumu önemli bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Veri doyumu; katılımcılardan alınan tekrar etmeye başlaması durumu olarak tanımlanabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Elde edilen verilerin tekrarlanması (veri doyumu noktası) aşamasına kadar, veri toplama sürecinin devam etmesi gereklidir. Araştırmacı veri toplama sürecinde örneklemin ne kadar büyük

olacağından emin olmamakla birlikte, elde ettiği veri seti doğrultusunda yeterli veri kaynağına ulaştığına karar verebilir. Veri doyumuna ulaşıldığı durumlarda katılımcı sayısı azaltılabildiği gibi, araştırmacının verilerle ilgili daha derinlemesine bilgilere ihtiyacı olması durumunda katılımcı sayısı artırılabilir (Creswell, 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2013).

İlgili çalışmada toplanan veri seti dikkate alındığında 15 katılımcı ile veri doyumuna ulaşıldığına karar verilmiş ve süreç tamamlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu; 6 Profesör, 5 Doçent, 4 Yardımcı Doçent olmak üzere 15 tam zamanlı akademik personel oluşturmaktadır.

3.4 Veri Toplama Süreci

Bilimsel araştırmalar tasarlanırken, araştırmanın odağında veri toplanacak ortam herhangi bir kurum varsa, yapılacak olan öncelikli iş o kurumdaki ilgili birimden gerekli izinleri almak ve çalışma grubu ile iletişime girmektir (Meriam, 2015; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Yapılan çalışmada veri toplama sürecine başlamadan önce ilgili yükseköğretim kurumundan gerekli izinler alınmıştır. Çalışma grubuna dahil edilmesi planlanan 20 tam zamanlı akademik personel ile ayrı ayrı iletişime geçilmiş ve bu noktada akademisyenlerle yüz yüze iletişime geçilmeye özen gösterilmiştir. İlgili akademisyenlerin tek tek ofislerine gidilip, çalışma ile ilgili detaylar yüz yüze verilmiştir. Çalışma yoğunluğu, ders saatleri gibi sebeplerden ötürü ofislerinde bulunamayan akademisyenlere ofis telefonları ve kurum mail adresleri aracılığı ile ulaşılmış ve detaylar anlatılmak üzere randevu alınmıştır. Yapılan çalışmada veriler katılımcıların kendi doğal ortamlarında toplanmış, doğal ortamın korunması amacıyla, araştırmanın yapıldığı yüksek öğretim kurumu içindeki ofislerine mesai saatleri içerisinde gidilmiş ve görüşmeler orada gerçekleştirilmiştir.

Sosyal bilimler alanında nitel yaklaşımın benimsendiği araştırmalarda en sık rastlanan veri toplama yöntemi görüşmedir (Merriam, 2015). Görüşme, katılımcıların tutum, görüş, tecrübe, sikayet, duygu ve inançları konusunda oldukça etkili bir veri seti oluşturulmasını sağlaması bakımından yaygın olarak kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimsek, 2013). Görüşmelerdeki temel amaç bireyin iç dünyasını keşfetmek, olgu ve olaylara karşı bakış açısını anlamaktır. Araştırmacının buradaki temel görevi, karşı tarafın tüm içtenliğiyle sorulara cevap vermesini sağlamaktır. Yarı yapılandırılmış görüşme; önceden belirlenmiş araştırma sorularının görüşme sırasında şekillendirildiği, esnek ve açık uçlu soruların görüldüğü görüşme türü olarak karşımıza çıkmaktadır (Ekiz, 2015; Merriam, 2015). İlgili çalışmada, üniversite yönetiminin yayınlar konusundaki tutumunun yayın davranışlarına olan etkisi hakkında akademisyenlerin algısı derinlemesine inceleneceğinden, veriler yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır.

Veri toplama aşamasına geçilmeden önce, araştırmacının görüşme tekniğini test etmesi için 1 katılımcı ile pilot çalışma gerçekleştirilmiş ve pilot çalışmadaki katılımcı, asıl çalışma grubuna dahil edilmemiştir. Görüşme öncesinde araştırma ile ilgili literatur detaylı incelenerek, temel görüşme soruları oluşturulmuştur (bakınız Ek A). Yarı yapılandırılmış görüşmeler sırasında katılımcıların verdikleri cevaplara göre soruların şekillenebilmesi, ilgili konunun detaylandırılması, farklı tutum ve bakış açıları ortaya çıkarılmasına imkan sağlamaktadır (Merriam, 2015). Yapılan çalışmada veriler ortalama 60 dakika süren yarı yapılandırılmış görüşmeler aracılığı ile toplanmıştır. Temel görüşme soruları, alt problemler ve ilgili literatur incelemelerinden yola çıkılarak oluşturulmuştur. Görüşmeler sırasında, yayın konusunda üniversite yönetimlerinin tutumları ve akademisyenlerin yayın davranışları üzerine odaklanılmış, esas temadan uzaklaşılmadan katılımcıların

cevapları doğrultusunda sorular şekillendirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmelerde katılımcıların verdiği cevaplar soruları şekillendirebilmekte ve sorulara yön verebilmektedir (Patton, 2014). Görüşmeler yapılırken ses kayıt cihazı kullanılmış ve sonrasında elde edilen veriler bilgisayar ortamında deşifre edilmiştir. Katılımcı bilgi ve onam formu içerisinde her katılımcıya görüşme sırasında ses kaydı alınacağı ile ilgili bilgi verilmiş ve tüm katılımcılar ses kaydı yapılmasını onaylamıştır. Ayrıca sözlü olarak da her katılımcıdan ses kaydı yapılabilmesi için izin istenmiş ve onay alınmıştır.

3.5 Verilerin Analizi

Nitel araştırmalarda daha esnek bir yapı olduğundan verilerin analizi sürecinde de verilerin toplanması ve analizi eş zamanlı yapılabilmektedir. Bütünsel yaklaşımla ele alındığında veriler toplanırken analizlerin de aynı anda sürdürülmesi süreci doğal olarak görülmektedir (Creswell, 2016; Patton, 2014). İlgili çalışmada veri analizi süreci verilerin toplanmaya başlamasıyla birlikte başlamış ve tüm süreç bu şekilde birbirini takip ederek sürdürülmüştür. Yapılan her mülakat sonrası, alan notları oluşturulmuş, alan notları doğrultusunda belirli temalar oluşturularak bir sonraki görüşmelerde sorulacak sorular ve detaylandırılması gereken konular şekillendirilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler sırasında elde edilen veriler tematik veri analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Tematik veri analizi, veri seti içerisindeki temalara odaklanmakta, temaları ortaya çıkardıktan sonra sırasıyla kodlar ve alt kodlara ayırıp, analiz yapma fırsatı sunan bir yöntemdir (Meriam, 2013; Patton, 2014). Yapılan çalışmada toplanan veriler önce bilgisayar ortamında yazıya aktarılmış, sonrasında veriler birkaç kez detaylı okumalar yapılarak kodlama aşamasına hazırlanmıştır. Detaylı okumalar sonrasında sırasıyla kodlar, kategoriler

ve temalar belirlenmiş ve renk kodlaması yapılarak temalar birbirinden ayrılmıştır (Huberman ve Miles, 2015). Bu süreçte bir kod şeması oluşturulmuş ve veriler incelendikçe ortaya çıkan kod ve alt kodlar eklenerek analiz sürdürülmüştür. İlgili araştırmada 4 tema bulunmaktadır. Yayına verilen önem teması altında; *akademisyen açısından yayına verilen önem ve kurum açısından yayına verilen önem*, yönetim tutum ve politikaları teması altında; *yayın konusundaki tutumlar ve politikalar*, mevcut politika ve tutumların etkisi teması altında; *akademisyen üzerindeki etkisi, kurum üzerindeki etkisi ve bilimsel araştırma ve yayınlar üzerindeki etkisi*, gelişim için öneriler teması altında ise, *akademisyenlere öneriler, üniversite yönetimlerine öneriler ve sisteme öneriler* kodları yer almaktadır.

3.6 Araştırma Etiği

Yapılan çalışmada, araştırmacının öğrenim gördüğü üniversitenin etik kurulundan ve katılımcıların seçildiği yükseköğretim kurumundan alınması gereken tüm izinler tamamlanmış ve çalışmaya izinler doğrultusunda başlanmasına önem gösterilmiştir. İlgili izin belgesinin alınmasının ardından (bakınız Ek 2) veri toplama süreci başlatılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler öncesinde araştırmacı her bir katılımcı ile ön görüşmelerde bulunmuştur.

İlgili çalışmaya tamamen gönüllülük esasına dayalı bir katılımın olduğu ve katılımcıların istemeleri durumunda herhangi bir safhada çalışmadan çekilebilecekleri araştırmacı tarafından vurgulanmıştır. Tüm katılımcılara görüşme öncesinde araştırma ile ilgili tüm detayların bulunduğu katılımcı bilgi ve onam formu imzalatılmış, görüşme sırasında ses kaydı yapılması adına gerekli izinler sözlü olarak da alınmıştır. Ayrıca katılımcıya, gerekli tüm kimlik bilgilerinin korunacağı, yapılacak olan ya da yapılması muhtemel çalışmalarda isimlerin rumuzlar halinde

kullanılacağı, alınan ses kayıtlarının sadece araştırmacı ve danışman arasında kalacağı konularında sözlü olarak da bilgi verilmiştir.

İlgili çalışma sırasında katılımcıların özel hayatları ve mahremiyetlerine saygı üst seviyede tutulmuştur. Görüşmeler sırasında katılımcı üzerinde olumsuz etki yaratacak herhangi bir soru sorulmamasına önem gösterilmiş ve katılımcıların cevaplandırmak istemediği sorular olması durumunda ilgili katılımcıya saygı duyularak diğer sorulara geçilmiştir. Ayrıca görüşmeler yapılırken katılımcının odasına birinin gelmesi veya telefonunun çalması gibi durumlarda ses kayıt cihazı durdurulmuş ve sonrasında yeniden kayıt devam etmiştir. Görüşme sonrasında da katılımcıların ve kurumun gizliliğine özellikle dikkat edilmiştir. Verilerin bilgisayar ortamına aktarılması sırasında da hem kurumun hem de katılımcıların isimleri rumuzlar kullanılarak gizlenmiştir. Bulguların yazım aşamasında da gerçek isimlerin deşifre edilmemesi, gizliliğin korunması ilkesine dayanarak katılımcı ve kurum için hazırlanan rumuzlar kullanılmıştır.

3.7 İnanđırıcılık ve Teyit Edilebilirlik

Yapılan çalışmaların değer belirlenirken, ilgili literatüre ve bilime koyduğu katkı, ayrıca ilgili soruna getirdiği çözümler dikkate alınmaktadır. Nitel çalışmaların bilimsel olarak kabulü, inandırıcılığının yüksek olmasına bağlıdır. Araştırmanın inandırıcılığının ortaya konulması için gerekli bazı ölçütler bulunmaktadır. İlgili ölçütler, uzun süreli etkileşim, derinlik odaklı veri toplama, çeşitlenme, uzman incelemesi ve katılımcı teyidi olarak sıralanabilir (Yıldırım ve şimsek, 2013). Nitel araştırmalarda, veri toplama aracı olarak araştırmacı aktif role sahip olduğundan, elde edilen verinin kalitesi, araştırmacının veri toplama sürecine olan hakimiyeti ile mümkündür (Patton, 2014). Veri toplama sürecine geçilmeden önce temel yarı yapılandırılmış görüşme soruları hazırlanmış ve ilgili kurumun etik kurulundan

gerekli izin alınmıştır. Etik kurul izninin alınması sonrasında araştırmanın yapılacağı ilgili kurumdan bir akademisyen ile pilot görüşme yapılmıştır. Pilot görüşmeye dahil edilen akademisyen için belirlenen ölçütler çalışma grubuna dahil edilen diğer akademisyenler için de geçerli olan ölçütlerdir. Pilot görüşmenin yapılacağı akademisyen ile önceden yüz yüze iletişime geçilmiş ve randevu alınmıştır. Pilot görüşme için ilgili akademisyenden, ses kaydı kullanımı ve danışmanın kaydı dinleyerek gerekli kontrolleri yapması adına paylaşma ile ilgili izin alınmıştır. Pilot görüşme ortalama 1 saat sürmüş ve görüşmeden elde edilen ses kaydının deşifresi tez danışmanı tarafından detaylı olarak incelenip kabul edilmiştir. Tez danışmanının pilot görüşmeyi yeterli bulması sonucunda, esas katılımcılar ile veri toplama süreci başlamıştır. Araştırmacı yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler sırasında ve sonunda katılımcılardan aldığı bilgileri özetleyip, doğruluğunu ve eklemek istedikleri herhangi birşey olup olmadığını teyit etmiş, tüm görüşmelere aynı durum yansıtılmıştır.

Her görüşme sonunda alan notları yazılmış ve bu alan notları ile ilgili gerekli kontroller yapılmıştır. Görüşmeler sonunda 15 katılımcıdan, 12 punto büyüklüğünde ve 1 satır aralığında olmak üzere 220 sayfalık veri seti toplanmıştır. İlgili veri setinin doğruluğu büyük bir dikkatle incelenmiş ve inandırıcılığı kontrol edilmiştir.

İlgili çalışmada aktarılabirlik boyutunu güçlendirmek adına, elde edilen ham veriler uygun temalara göre ayrılmış ve yorum katılmadan, ham verinin doğasını bozmadan okuyucuya aktarılmıştır. Bunun la birlikte yapılan çalışmada, ilgili olgu ve olayları anlayabilmek ve değişik özelliklerini ortaya koyabilmek adına amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Çalışma ile ilgili hem genel hem de özel bilgilere ulaşabilmek adına araştırmaya dahil edilen katılımcılar dikkatle seçilmiştir.

Araştırmanın tutarlılığını artırmak adına, araştırmanın veri toplama ve analiz süreçleri araştırmacı ve tez danışmanı tarafından büyük bir dikkat ve özenle kontrol edilmiştir. Araştırmacının görüşmelerle ilgili genel yaklaşımı ve görüşme sorularının tüm görüşmelerdeki tutarlılığı, kayıt süreci, verilerin temalara ve kodlara ayrılması vb. tüm süreçlerin birbiri ile uyumuna bakılmıştır.

Bölüm 4

BULGULAR

İlgili bölümde KKTC'deki üniversite yönetimlerinin yayınlar konusundaki tutumlarının, akademisyenlerin yayın davranışlarını nasıl etkilediğini incelemeyi, bu konuda akademisyen algılarını ortaya koymayı amaçlayan çalışmada, elde edilen verilerden oluşturulan bulgular detaylı olarak ele alınmaktadır. Verilerin analizi sonucunda çalışma 4 ana temaya ayrılmıştır. Yayına verilen önem teması altında; *akademisyen açısından yayına verilen önem ve kurum açısından yayına verilen önem*, yönetim tutum ve politikaları teması altında; *yayın konusundaki tutumlar ve politikalar*, mevcut politika ve tutumların etkisi teması altında; *akademisyen üzerindeki etkisi, kurum üzerindeki etkisi ve bilimsel araştırma ve yayınlar üzerindeki etkisi*, gelişim için öneriler teması altında ise, *akademisyenlere öneriler, üniversite yönetimlerine öneriler ve sisteme öneriler* kodları yer almaktadır. Bulgular bölümünde 4 ana tema üzerinde durulmaktadır.

4.1 Yayına Verilen Önem

Global anlamda yayınlara verilen önemin sürekli artarak manidar seviyeye geldiği görülmektedir. Üniversitelerin, uluslararası arenada rekabet edebilmesinin en önemli ölçütlerinden birini yayınlar oluşturmaktadır. İlgili çalışmanın bulguları KKTC'deki yükseköğretim kurumlarında yayına verilen önemin mevcut durumu konusunda detaylı veri barındırmaktadır. Bu noktadan hareketle kurum için yayınların hangi noktalarda önem arz ettiğini detaylı irdelemek yerinde olacaktır.

Kurum açısından yayına verilen önem, kurumların yayınlar yoluyla uluslararası rekabet içinde yarışabilmeleri adına yayınlara verdikleri önem olarak ifade edilebilmektedir. Bulgular kurumların, üniversite modeli, akademik kalite, kurum prestiji, üniversite sıralamaları ve tanıtım gibi noktalarda yayınlara verdikleri önemin arttığını göstermektedir. Çalışma kapsamında olan akademisyenlerden elde edilen veri setine bakıldığında, katılımcıların benimsenen üniversite modelinin yayına verilen önemi etkilediğini, araştırma üniversitesinde yayının özellikle önem kazandığını düşündükleri dikkat çekmektedir. Üniversite modelinin kurumun yayına verdiği önemi etkilemesi ile ilgili olarak Katılımcı 8 ve Katılımcı 9'un söyledikleri açıklayıcıdır:

Üniversite araştırma üniversitesi mi yoksa eğitim üniversitesi teaching university, research university arasında bir fark vardır. Bizde tabi daha fazla eğitim, çoğu zaman daha fazla eğitim yani biz research üniversitesi değil de daha fazla teaching üniversitesiyiz. Zaten bunu araştırma görevlerimizden de görüyoruz. (K8 Doç. Dr.)

Eğer üniversitenin en temel iddiası araştırma yapmak ise zaten ortamı, koşulları ona göre oluşturuyor ve çalışanları bünyesinde birtakım dediğim şartlar, kurallar getiriyor. İnsanlar da hani o şartları, koşulları karşılamak için öyle ya da böyle birşeyler yazmak çizmek zorunda kalıyorlar, yani çünkü ortam ona zorunlu kılıyor ama uygun şartlar da sağlanıyor. (K9 Yrd. Doç. Dr.)

Araştırma üniversitesi veya eğitim üniversitesi olması farketmeksizin, katılımcılar akademik yayınların akademik kaliteyi belirleyici önemli bir nokta olduğunu belirtmişler, akademik anlamda güncel, kaliteli bir eğitim sunabilmek için yayınların gerekliliğini vurgulamışlardır. Yayınların kurumun akademik kalitesini yukarıya taşıyabilmek açısından önemi noktasında Katılımcı 1 ve Katılımcı 12'un söyledikleri dikkat çekmektedir:

Kurumu nasıl etkiler? Bir kere kurumun içinde gerçekleşen bütün akademik etkinlikler kaliteye çekilmiş olacak. Yani yayın yapan hoca kaliteli hoca demektir. Bu kaliteli hocanın yaptığı her aktivite, sınıfta verdiği ders vs kaliteli olur ve güncel olur. Dolayısıyla hocaların yayın kalitesi, üniversitenin akademik kalitesine bakmak için hocaların toplam çıkardığı yayınlara

bakarlar. Doğrudan o kurumun, o üniversitenin akademik kalitesinin göstergesidir, en birinci göstergesidir (K1 Prof. Dr.)

Herkesin özellikle uzmanlık alanında işte yayınlarının alanında derslerini vermesi üniversitenin kalitesi açısından da önemli. Yani üniversitedeki tabii ki bazı şeyler üniversiteler buna daha fazla görüyoruz yani işte senede bu kadar yayın yapıldı gibi çok fazla yani o şeyde tereddüt ederim evet üniversite için yani akademik personelin yayın yapması evet önemlidir katılıyorum, üniversitenin kalitesini artırır. (K12 Doç. Dr.)

Katılımcıların bakış açısından yayınların kurumun akademik kalitesini belirleyen önemli bir etken olduğu görülmektedir. Genel olarak katılımcıların, bu noktada aynı fikirde oldukları görülmektedir. Katılımcıların vurguladığı bir diğer nokta, yükseköğretim kurumlarının üniversite sıralamalarında ön plana çıkabilmesi ve akreditasyon başvurularında başarılı olabilmesi için yayınların gerekliliği noktasıdır. Akademik kalite, yapılan yayınların kalitesini de beraberinde getirmekle birlikte, kurumların üniversite sıralamalarında ön plana çıkabilmesi adına bağlayıcı olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcı 3 ve Katılımcı 7'nin söyledikleri üniversite sıralamaları ve akreditasyon kuruluşlarının yayınlara verdiği önemi ve bu noktada avantaj sağlamak amacı ile kurumların da yayınlara verdiği önemi şekillendirdiğini özetlemektedir:

Yükseköğretim Kurumunun dünyada yerini belli eder. Zaten şimdi diyelim ki hangi Sıralama olursa olsun Times Higher diye bir sıralama var veya başka sıralama var yayın sayısına yayınların niteliğine falan bakarak bunu belirler. Bizde bütün dünyadan öğrenciyi beklediğimiz için bütün dünyaya niteliğimizi öyle gösterebiliriz . Bu açıdan yayınların yüksek öğretime katkısı, yükseköğretim kurumlarına katkısı oldukça yüksek, anlamlı. (K3 Yrd. Doç. Dr.)

Kurumlar için de tabii çok önemli çünkü artık bütün üniversiteler dünyada yayın performanslarına göre temel olarak yayın performanslarına göre derecelendirilmektedirler. Mesela akreditasyon kuruluşları, ASCSB olsun FİBA olsun işte ADEK olsun sadece eğitim odaklı değerlendirmeler yapmamaktadırlar. Research konusunda da değerlendirmeler yapmaktadırlar. ... Bir de üniversitelerin sıralamalarını belirleyen kuruluşlar vardır. İspanyol kökenli Web of Matrix, üniversiteleri araştırma performansına göre sıralandırmaktadır. Ya da Times Higher Education Kurumu vardır İngiltere merkezli. Onlar da mesela üniversiteleri araştırma performanslarına göre dünyada sıralandırmaktadır ve bunları internet ortamında ve medya organizasyonlarında bunları anons etmektedirler. Dünyadaki en kaliteli

öğrenciler bu listelerde yer alan kaliteli üniversiteleri gidip tercih etmektedirler ve eğitimlerini orada görmektedirler. Dolayısıyla artık bütün kuruluşlar üniversiteleri en baştan yayın performanslarına göre değerlendirmektedirler. (K7 Prof. Dr.)

Katılımcı 3 ve Katılımcı 7'nin söyledikleri dikkate alındığında yükseköğretim kurumlarının, üniversite sıralamaları ve akreditasyon kurumlarının yaptıkları değerlendirmelerde ön plana çıkabilmek adına yayınlara önem verdiği ortaya koyulmaktadır. Üniversitelerin daha üst seviyelere taşınması adına yayınların gerekliliği kurum prestiji başlığı altında da ön plana çıkmaktadır. Bu noktada Katılımcı 1'in söyledikleri duruma netlik kazandırmaktadır:

E bugün kurumların da h endeksi var. Yani h endeksi yüksek kurumlar, üniversiteler çok prestijli üniversiteler yani bugün hangi iyi üniversite olarak hangisini biliyorsun? X Üniversitesi git bak oranın h endeksi kaç? Başka kötü üniversite seç oranın h endeksine bak göreceksin ki X'in h endeksi çok yüksektir ötekine göre. Niye? İşte h endeksi yüksek olduğu için iyi veya iyi olduğu için h endeksi yüksek. (K1 Prof. Dr.)

Katılımcılar, prestijin yanı sıra kurumların tanıtımları için de yayınların gerekliliğini belirterek tanıtım noktasında da yayınların ön plana çıktığını vurgulamışlardır. Çalışma dahilinde bulunan katılımcılar KKTC'deki yükseköğretim kurumlarının dünyadaki tanıtımı açısından yayınların önemini vurgulamışlardır. Bu noktada Katılımcı 13'ün aktardıkları tüm katılımcıların düşüncelerini net olarak yansıtmaktadır:

Şimdi fazla yayın ama aynı zamanda okunur olmak, görünür olmak, atıf alabilir olmak ve aynı zamanda da üniversitenizin ülkenizin ismini çevreye tanıtmaktır. (K13 Prof. Dr.)

Özetle yükseköğretim alanında kurumlar için yayınlar yukarıda belirtilen birçok noktada temel yapı taşı niteliğindedir.

4.2 Üniversite Yönetimlerinin Yayın Konusunda Mevcut Politika ve Tutumları

Kurumların yayın noktasındaki politikaları, araştırma ve yayına verdikleri önem neticesinde şekillenmektedir. İlgili çalışmada, katılımcıların bakış açısından KKTC'deki üniversitelerin yayın politikaları ile ilgili mevcut durum ortaya konulmuştur. Katılımcı 11, KKTC'de bulunan üniversitelerin genel olarak yayın konusundaki tutum ve politikalarını aşağıdaki gibi özetlemektedir:

Üniversitenin kendi politikası zaten araştırmada ön plana çıkmak değil, onu anlatmaya çalışıyorum en başından beri yani ben çok sağlam araştırma yaparım ve bütün dünya beni bununla tanısın, benden çıkan yayınlar çok kalitelidir işte en iyi dergilerde çıkar. Böyle bir vizyonları yoktur, anlatabildim dolayısıyla gerekli olan budur maaşınızı almak isterseniz düzgün bir şekilde şu standartları tutturun, gül gibi geçinip gidelimdir yani vaziyet, düzenleme budur. (K11 Doç. Dr.)

Katılımcı 11, KKTC'deki yükseköğretim kurumlarının bilimsel araştırma ve yayınları önemseme ve gerekli altyapıyı oluşturma gibi bir vizyona sahip olmadığını, bunun yerine istenen yükselme kriterlerini sağlama, maaşlardaki artış vb. konularda teşvik alabilmek adına düşük beklentide olduğunu önemle vurgulamıştır.

4.2.1 Yayın Konusundaki Mevcut Politikalar

Üniversitelerin yayın politikaları; doktora mezuniyet yayın koşulu, yükselme kriterleri ve teşvikler olarak 3 başlık altında toplanmıştır. 2011 yılında Yükseköğretim Planlama, Denetleme, Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (YÖDAK) tarafından doktora ünvanı alabilme koşulları arasına, doktora tezi ile ilgili alanda SCI-E (Science Citation Index Expanded), SSCI (Social Science Citation Index) veya AHCI(Arts and Humanities Citation Index) tarafından taranan bir dergide yayın yapmış olma koşulu getirilmiştir. KKTC'deki üniversitelerde doktora yapan öğrencilerin doktoradan mezun olabilmesi için yukarıda belirtilen endekslerde taranan dergilerden birinde yayın yapmış olma koşulunu yerine getirmeleri gerekir. Katılımcı 1'in söyledikleri ilgili durumu özetlemektedir:

Mesela biz doktora öğrencilerine yayın zorunluluğunu getirmiştik. O zamandan beri bizde her doktora öğrencisi mutlaka uluslar arası endekslerde

taranan bir yayın yapmak zorunda, yapmazsa mezun olamaz. Bu kuralı mesela sadece bu kuralı getirerek o zamanki yayın performansımızı üniversite olarak baktığımızda mesela 50'lerden 200'lere falan zıpladı yılda akademisyenlerin yayın sayısı. Tabii bakmak lazım bu rakamlar gerçek rakamlar olmayabilir. (K1 Prof. Dr.)

Katılımcı 1, KKTC'deki üniversitelerin yayın politikaları arasında bulunan doktora mezuniyet yayın koşulunun üniversitelerin yayınlarını artırma noktasında üzerinde durduğu ve yayın sayısını 3-4 kat artırdığını açıkça ortaya koymuştur.

Üniversitelerin yayın politikaları arasında bulunan yükselme kriterleri dikkat çekmektedir. KKTC'deki üniversitelere bakıldığında, akademisyenlerin yükselmelerinin tamamen SSCI, SCI veya AHCI tarafından taranan dergilerde yayınlanmış çalışmaları ile mümkün olduğu açıkça görülmektedir. Bu noktada Katılımcı 5 ve Katılımcı 6'nın görüşleri KKTC üniversitelerinin genelinde yayın politikalarının akademik yükselmelere bağlı ve aynı zamanda kurumsallaşmamış olduğunu açıkça ortaya koymaktadır:

Üniversitelerin halen daha çok sıkı bir yayın politikası yoktur. Bu sadece ilerlemeye bağlanmış bir şeydir. Sadece demeyeyim bir ilerlemeye bağlamıştır, diğer aktivitelerin göze alınmıyor. (K5 Prof. Dr.)

Bazı üniversitelerin politikası, ADEK politikası biliyorsunuz. Yani yükseltmelerde de aslında yayınlar ön plana çıkarılıyor, yani yayınlarla bu yükseltmeler yapılıyor. (K6 Doç. Dr.)

İlgili çalışmanın veri seti Katılımcı 5 ve Katılımcı 6'nın söylediklerini destekler niteliktedir. Ayrıca yapılan çalışmada üniversitelerin yayın politikaları arasında bulunan yükselme kriterlerini sağlamak için sadece endeksli dergilerde yapılan yayınların göz önüne alındığını, ulusal dergiler, üniversitenin kendine ait çıkardığı dergiler gibi dergilerde yapılan yayınların ve diğer hizmetlerin dikkate alınmadığı ortaya konulmuştur. Katılımcı 10, akademisyenlerin endeksli dergiler dışında yaptıkları hizmetlerin dikkate alınmadığı noktalarına değinmiş ve bu durumu açıkça ortaya koymuştur.

Mesela Şu anda okulumuzun çıkardığı Şeyler var, süreli yayınlar var ve daha da geliyor yani dergiler, fakülte dergileri var. Fakat buradaki en büyük handikap fakülte dergilerindeki yayınların akademik yükseltmede puan karŐılığının olmaması, bu önemli, yani ben niçin fakltemde bir dergide yayın yapmıyorum. Çünkü yaptığım yayın bana puan olarak geri dönmeyecek, ha bunun çok Şey olarak dŐunebilirsiniz yani böyle pragmatik, materyalist hep puanla mı karŐılık diyorum ya biz çok kısıtlı zamanda çok iş yapmaya uğraŐtıđımız için, yani o dergiyi görmezden geliyoruz aslında.... Tamam güzel bir yayın çok özel bir Şey yaparsınız, yapmış olabilirsiniz ama karşılığında bir Şey almıyorsunuz, dolayısıyla ona vakit ayırmıyorsunuz. (K10 Doç. Dr.)

Katılımcı 10 yükselme kriterlerinin endeksli makaleler dışında bulunan hizmetleri kapsamadığını ve dolayısıyla üniversitelerin yayın politikalarının kritere uygun olan yayınlara yönlendiren bir yapıda olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca ilgili veri seti incelendiğinde Katılımcı 11'in KKTC'deki üniversitelerin büyük bir çoğunluğunun yayın politikaları ve buna bağlı olarak yükselme kriterleri ile ilgili söyledikleri dikkat çekmektedir:

Doktora bitirmek için Őudur, yardımcı doçent olmak için Őudur, docent olmak için Őudur, profesör olmak için Őudur diye bu sayıyla ve düşük bir yayın standardıyla alakalıdır yani işte Şu Şu alanlarda yayın yapman gerekir Şu standarttaki dergilerde yayın yapman gerekir ama bu sayılar da standartlar da düşüktür. Anlatabildim mi? yani düşük olan odur ve bütün üniversitelerde böyledir bütün demeyim ama büyük çoğunluğunda böyledir düşüktür yani standartlar. (K11 Doç. Dr.)

Katılımcı 11, KKTC'deki üniversitelerin büyük bir çoğunluğunun koyduğu yayın kriterleri ve yayınlarla ilgili standartların düşük olduğunu vurgulayarak, yükselme kriterleri noktasında ikilem olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan çalışmada veri seti incelendiğinde diğer katılımcıların genel olarak yayın kriterlerini karşılaması zor kriterler olduğunu ortaya koydukları grlmŐtur.

Üniversitelerin yayın politikaları arasında bulunan ve yayınları artırmaya yönelik ön plana çıkan bir başka konu başlığı ise Teşvikler olarak karşımıza çıkmakta olup bu noktada ders yükü indirimi, yayın dl, konferans desteği, araştırma gezileri, uluslararası kongrelerin üniversitede yapılması, uzmanların verdiği seminerler, online dergi abonelikleri, iş ortamının teşvik ediciliği ile ilgili

noktalar dikkat çekmektedir. Global anlamda üniversiteler, akademisyenlerin yayın yapabilmesini desteklemek adına yayın politikaları içine teşvikleri de koymaktadır. KKTC'deki üniversiteler dikkate alındığında, bir kısmının akademisyenleri araştırma ve yayına teşvik etmek amacıyla, konferans katkısı verdiği görülmektedir. Konferans katkısı, akademisyenlere belirli yıl aralıklarında katılabilecekleri ve ücretlerinin üniversite tarafından karşılanacağı konferanslara gitme imkanı sağlayan bir teşviktir. Yapılan çalışmada belirli aralıklarda konferans katkısı verildiğini, okul içerisinde akademisyenlerin kendilerini geliştirebilmeleri için çeşitli konferanslar düzenlendiği ortaya konulmuştur. Katılımcı 10'un konferans katkısı ile ilgili söyledikleri açıklayıcıdır:

Konferansta gideceksiniz 2 yılda birden az olmuyor tabi bu şey veriyor size funding, burs veriyor diyeyim yani işte katkı veriyor bir konferansı gidebilmeniz için, okulun içerisinde anlamlı konferanslar, faydalı şeyler yapılıyor yani içerideki hocaların kendilerini geliştirmesi açısından yapılıyor. (K10 Doç. Dr.)

Katılımcı 10, gerek okulda gerekse akademisyenlerin okul dışında katılabilecekleri konferanslar için üniversite tarafından katkı sağlandığını aktarmıştır. Bunun yanında konferans katkısı teşviğinin akademisyenlere sağlanabilmesi için yayın yapma gerekliliği Katılımcı 5 tarafından '*Sıraya diziliyorsun en çok yayını olan konferans katkısını alıyor*' (K5 Prof. Dr.) şeklinde vurgulanmıştır:

Ancak, katılımcılar KKTC'deki üniversiteler arasında konferans katkısı ile ilgili farklı uygulamalar olduğunu ortaya koymuşlar, konferans katkısının üniversitelerin tümü için geçerli olan bir uygulama olmadığını belirtmişlerdir:

Mesela daha önceki çalıştığım bir kurumda uzun yıllar, şimdi gerçi öyle değilmiş mesela hiçbir kongre ücreti ödenmezdi, hiçbir kongreye gidip gelmede herhangi bir ücret ödenmezdi ya da işte yayın yaptığımız zaman bunun sadece maddi anlamda değil demiyorum tabii ki de ne maddi manevi bunun taktiri de yapılmazdı yani. (K12 Doç. Dr.)

Katılımcı 12, KKTC'deki üniversitelerin genelinde konferans katkısı ile ilgili teşviğin bulunmadığını aktarmıştır. İlgili veri seti incelendiğinde, katılımcıların çoğu

konferans katkısı noktasında ortak görüş sağlamıştır. Üniversitelerin yayın politikaları arasında bulunan bir diğer teşvik ise kütüphane ile ilgili online dergi abonelikleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada Katılımcı 1'in söyledikleri dikkat çekicidir:

Kütüphanede artık tabii dergiler buraya satın alınmıyor da online dergi aboneliğimiz var, o konuda çok iyiyiz bu arada onu söyleyeyim. Bildiğim kadarıyla tek bizim üniversitemiz bunu yapıyor. Çok ciddi bir online hizmet veriyoruz. (K1 Prof. Dr.)

İlgili çalışmada kütüphane ile ilgili online dergi abonelik hizmetinin sürekli gelişmesi noktasında tüm veriler Katılımcı 1'in söylediklerini destekler niteliktedir. Bunun yanında yine KKTC'deki bir üniversitesinde bir dönem uygulanan bir başka yayın politikası da ders yükü indirimleri olarak karşımıza çıkmaktadır:

Evet aslında bir dönem yapıldı ama şu sıra yapılamıyor. Bir tek amaç için ders yükü indirimi veriliyor. Örneğin TÜBİTAK'a proje yazacaksanız eğer, o proje yazma çok zor bir süreçtir, çok zaman isteyen bir süreçtir. Siz talep ediyorsunuz üniversite yönetiminden, ben TÜBİTAK projesi yazacağım diye size bir ders indirimi veriyor bildiğim kadarıyla bizim üniversite yönetimimiz, o projenin kabul edilmesi koşuluyla. (K1 Prof. Dr.)

Özetle, yıllar içerisinde bazı teşviklerin gündeme gelmesi, uygulanması ve sonlandırılması noktalarında çeşitli değişimler yaşanmış ve yaşanmaya devam etmektedir. Yapılan çalışmada KKTC'deki üniversitelerinin sadece bir kısmında maddi teşviklerin olduğu, ancak mevcut teşviklerin yeterli olmadığı ortaya koyulmuştur. Teşvikler arasında bulunan yayın ödülü Katılımcı 13 ve Katılımcı 15'in söyledikleri ile açıklık kazanmaktadır:

Şu anki kıstaslara bakarsak Web of Science dak etki faktörüne göre Q1, Q2, Q3, Q4 dergi değerlendirmeleri kapsamında maddi ödemeler başladı. Eskiden bir yayın yaptığımızda herkese ödül verilirdi. Şimdi dergi kalitesi dikkate alındığında ki bende aynı fikirdeyim o çok önemli. Yine bu yıl itibarıyla başlayan bir uygulama bir önceki yıl yayın performansı kapsamında alınan atıf ödüllerine göre bir hesaplama ortaya kondu ve öğretim üyeleri o kıstasları karşılaması koşuluyla atıf ödülü almaya hak kazanacak dendi. (K13 Prof. Dr.)

İşte yayınlara ödül veriliyor, bunların içerisinde belki en önemli fonksiyonel olanı araştırma için bir fon lazımsa üniversite bu konuda fon desteğini sağlıyorsa o önemli olabilir. Onun dışında gerçekçi araştırma teşvikleri yok bence yani çok sayıda araştırmasından yayın yapan öğretim üyeleri için özel bir statü yok yani araştırma yapan daha az ders vermiyor, araştırma yapan bir indirim almıyor bundan dolayı, dolayısıyla politikalarımız aslında var ama diğer ülkelerle karşılaştırıldığında zayıf yetersiz teşvik edici değil. (K15 Prof. Dr.)

Yapılan çalışmada genel veri seti incelendiğinde, var olan teşvik mekanizmalarının da yeniden düzenlenmesi ve tüm üniversitelere yayılması gerekliliği ile ilgili destekler nitelikte katılımcı ibareleri olduğu görülmüştür. KKTC'deki birkaç üniversite dışında kalan üniversitelerdeki teşviklerle ilgili değerlendirmelere bakıldığında, teşvik sistemlerinin olmadığını ya da yeni oluşturulmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu noktada Katılımcı 4'ün söyledikleri dikkat çekicidir:

Öbür üniversitelere bakarsak; ticaret yapmaya çalıştıkları için kaliteden ya da bilimden ziyade önce ayakta kalmayı hedefledikleri için, doğrudur yanlış değil, mutlaka yani önce ayakta kalacak ki ondan sonra bir şeyleri desteklesin. Böyle yaptıkları için, yayın ve bilimsellik ikinci hatta üçüncü aşamada geliyor. Ne oluyor? bunun yan etkisi ne? En son düşünüldüğü için bilimsellik hiçbir zaman da sıra gelmiyor. (K4 Doç. Dr.)

Katılımcı 4, KKTC'de bulunan diğer üniversitelerin kurumsallaşmaktan çok ticari kalkınma odaklı oldukları için henüz bir teşvik sistemlerinin bulunmadığını, dolayısıyla bilimselliğe, araştırma ve yayına yönelik herhangi bir teşvik sistemlerinin pek önemsenmediğini açıkça ortaya koymuştur. Bununla birlikte teşviklerle ilgili dikkat çeken başka bir nokta da iş ortamının teşvik ediciliği olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili çalışmada KKTC'deki üniversitelerde teşvik edici bir iş ortamının olmadığı, ayrıca bazı durumlarda araştırma ve yayını desteklemeyen politikalar olduğu bulgular arasındadır. Bu noktada Katılımcı 2 ve Katılımcı 6'nın söyledikleri dikkat çekicidir:

Diğer üniversitelerde şunları görüyorum en azından bazı üniversitelerde meslektaşlarımızın doğru dürüst sosyal sigorta ihtiyat sandığının bile yatmadığını duyuyoruz. E şimdi böyle bir durumda ne kadar teşvikten

bahsedebilirsiniz.... Sizin iş ortamınız ve iş güvenceniz, iş ortamındaki huzurunuz vs çok çok önemlidir veya ortamınız çok huzurlu değilse bu teşvikler bir yere kadar, bir yerde teşvik olur alacağınız ödül ama sosyal sigortanız yatmaz diğer taraftan, e bu birbiriyle çelişen şeylerdir. (K2 Prof. Dr.)

Yani bence hani yayın yapın deniyor bir çoğunda ama işte ders saati ile uyumlu değil öbür taraftan da proje yazımı için bir bilgi birikimi için böyle bir ekip yok. Dolayısıyla, yani siz doğrudan mesela TÜBİTAK'tan proje almaya yönlendirecek, hangi konularda proje açıldığını anlatacak bir, takip edecek bir ekibiniz yok ve hani mesela dediğim gibi proje yazıp yayın yapacak bir ekibi işte ders saatlerinin ona göre indirilirken, ama fazla ders verenin de ona göre belki yükseltmesinde bunun değerlendirilmesi gibi dengeli durumların yaratılması gerek, bununla ilgili eksik olduğunu düşünüyorum. (K6 Doç. Dr.)

Katılımcı 9, üniversite yönetimlerinin araştırma ve yayın noktasında altyapı eksikliği olduğuna ve dolayısıyla akademisyenler için teşvik edici bir araştırma ortamı sağlanmadığına dikkat çekmektedir:

Bir araştırma gerçekleştirme noktasında kaynağa ihtiyacım olacak.... Daha öncesinde ben buna benzer yani böyle bir araştırmanın içinde yer almıştım ve arkası gelmemişti çok zorlanmıştık hani böyle kendi koşullarımızda kendi imkanlarımızla gerçekleştirdiğimiz bir şey değildi ve biz orada kestik attık araştırmayı çokta yol katetmiş olmamıza rağmen. Tabi kimi zaman insan soruyor, acaba bizim gerçekten araştırma yapmamız isteniyor mu yoksa birtakım sorunlar, engeller konularak bunun önüne mi geçilmeye çalışılıyor? Sanki hani böyle görünürde sanki bir yardım sunuyormuş gibi ama aslında öyle değil, gerçekte çok farklı. (K9 Yrd. Doç. Dr.)

Katılımcı 9 altyapı, kaynak ve çeşitli teşviklerin araştırmacılara sağlanması konusunda bazı üniversitelerin yazılı politikaları ile araştırmacılara sağladığı politikalar arasında bir uyumsuzluk olduğu ikilemini ortaya koymuştur.

4.2.2 Yayın Konusundaki Mevcut Tutumlar

Üniversitelerin yayın politikaları, yayına karşı olan tutumlarını da etkilemektedir. KKTC'deki üniversiteler dikkate alındığında, yayın politikaları arasında bulunan yükselme kriterleri, doktora mezuniyeti yayın koşulu ve teşviklerin, üniversite yönetiminin yayın konusundaki tutumlarını etkilediği görülmektedir. Üniversitelerin yayın politikalarına bakıldığında doktora öğrencilerinden mezun olabilme koşulu olarak yayın istenmesi, yayın yapan öğretim görevlilerine çeşitli

teşvikler sağlaması, akademisyenlerin yükselmeleri sırasında yayın temelli kriterlerin hazırlanması üniversite yönetiminin yayın beklentisi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Katılımcı 5 ve Katılımcı 10'un söyledikleri üniversite yönetiminin yayın beklentisinin olduğu ile ilgili durumu açıklamaktadır:

Ama şimdi yayına doğru bir itilme var, bazı üniversitelerde bu daha Türkiye'deki bazı üniversitelerde, Amerika'da bazılarında, bazılarında değil neredeyse hepsinde, Avrupa'da böyle olduğunu son bazı meslektaşlarımdan duymuştum. Direk onların sözleşmelerinin uzayıp uzamayacakları buna bağlanmıştır orada. Böyle olunca, yani bu biraz o bilim havuzunun ötesine geçen birşey olmaya başlıyor yani. (K5 Prof. Dr.)

Evet yayına yönlendirme var haklı olarak var ama dediğim gibi tek bir alana veya işte bazı alanlarda da şey yok benim gibi alanlarda da sıkıntı var. Mesela fakültelerin kendi kabul ettiği dergiyi listelerinde bile benim benim branşım yok yani, dolayısıyla onların gösterdiği branşlara gitmek zorunda kalıyorum, o benim alanım olmayan bir yere de girmeye çalışmam bu sefer daha da zorluyor beni, yani zaman zaman fakültelerin kabul ettiği ve SCCI veya kıymetli dergi tırnak içinde dergi listelerinin güncellenmesi lazım daha doğrusu güncelle uyarlanması lazım. (K10 Doç. Dr.)

Bunun yanında üniversite yönetiminin yayın beklentisi yanında belirli endekslerde yayın yapma beklentisinin olması ile karşı karşıya kalındığı Katılımcı 5 ve 10 tarafından açıkça ortaya konulmuştur. Üniversite yönetiminin endeksli dergilerde yayınlama noktasında bir beklentisinin olduğu ile ilgili Katılımcı 2 ve Katılımcı 9'un söyledikleri dikkat çekmektedir:

Yani verilen teşviklerin çeşidine baktığımız zaman tabi ki SSCI gibi, AHCI gibi yerlerde yayın yapmak daha çok teşvik ediliyor. Oralara ödüller konuluyor, genel anlamda mesela bir normal hakemli dergi işte SSCI vs olmayan dergiye yayın yaptığımız zaman mesela ona herhangi bir mali teşvik yok. O yüzden de hani bu yüksek endeksli dergilerde yayın yapma çok bariz bir şekilde destekleniyor. (K2 Prof. Dr.)

Temel kural da işte SSCI, SCI gibi endekslerde bunların olması.... İşte ama bir yayın olsun ama nerede olursa olsun SSCI'da olması kafirdir gibi bir anlayış var.... Böyle tek sanki ölçüt, tek saygınlık göstergesi SSCI'lar falan gibi görünüyor hem üniversiteler akademisyenlerden bu tarz yerlerde saygın yerlerde yayın yapmasını istiyor ama bir yandan da okul içerisinde hocalardan ne istedikleri ne bekledikleri bununla tutarlı olmuyor bunu görüyoruz. (K9 Prof. Dr.)

Üniversite yönetiminin endeksli dergide yayınlama beklentisinin yanı sıra akademik yayınların uluslararası olması ile ilgili beklentisi de dikkat çekmektedir.

Bu tutum neticesinde endeksler tarafından taranmayan dergilerde yapılan yayınların değersizleştirildiği sıklıkla vurgulanan bir nokta olmuştur. Bu noktada Katılımcı 6'nın söyledikleri çarpıcıdır:

Tamamen uluslararası ve endeksli dergiler üzerinden bütün her şey algılanıyor ve aslında dediğim gibi yani daha önce var olan o lokal bilgi paylaşımını da çok değer vermeyen bir ortam var. Bunun birazcık da zor olduğunu düşünüyorum açıkçası.. Yani Amerika'da buldum ben bir seneye yakın oradaki akademisyenlerde de gördüğüm, yani evet citation'lı dergiler önemli fakat bunun yanında yani mesela bildirilerin peer review bildiri olması da makale kadar değer taşıyabiliyor ya da mesela kitaplar çok değer taşıyabiliyor. Şimdi burada çok tek tek yönlü bir şey görüyoruz yani birkaç tane Citation dergide yayın yapmak herşey için yeterli oluyor yani hemen profesör olabiliyorsunuz ama aslında akademik hayat çok daha farklı bir network'ün ve akademik ilişkilerin varlığıyla zenginleşen birşey, birazcık tek düze olduğunu düşünüyorum böyle bir tek noktaya fokus olmanın yani, belki üniversiteye çeşitli şekillerde puan getiriyor olabilir. (K6 Doç. Dr.)

Katılımcı 6, üniversite yönetimlerinin lokal bilgi paylaşımı yerine daha çok uluslararası ve endeksli dergilerde yapılan yayınları önemsemesi, ayrıca kitaplar veya akademisyenlerin yaptıkları diğer hizmetler yerine makalelerin öncelikli olması durumunu çok net bir şekilde açıklamaktadır. Bununla birlikte sadece uluslararası ve endeksli dergilere önem verilmesinin ilgili yayınların kuruma yaptığı katkıdan kaynaklanıyor olabileceği söylemi bulunmaktadır.

Uluslararası ve endeksli yayınlara öncelik verilmesi durumu ile ilgili tutumlar akademisyenlerin yükselmeleri ile de yakından ilgilidir. Akademisyenlerin yükselmeleri sırasında üniversite yönetiminin yayın politikaları ön plana çıkmakta ve üniversite yönetimleri tarafından bazı kriterler konulmaktadır. Katılımcıların görüşü üniversite yönetiminin ortaya koyduğu yükselme kriterlerinde akademisyenlerin uluslararası ve endeksli yayın yapmalarının yanı sıra yayınların sayısına da önem gösterildiği ancak yayın kalitesinin yeterli düzeyde ele alınmadığı yönündedir. Katılımcı 7, yayın sayısının artması ve belirli endekslerde olması ile ilgili önceliğin bulunduğunu vurgulamıştır:

Yani buradaki yarış işte SSCI olsun, Thomson Reuters olsun veya SCOPUS olsun da hangisi olursa olsun yaklaşımı devam ediyor burada, yayın sayısına bakılıyor burada, yayın niteliğine bakılmıyor. (K7 Prof. Dr.)

Katılımcı 7'nin söylediklerinin yanı sıra KKTC'deki üniversitelerde akademisyenlerden beklenen yayın sayısının, yayın kalitesine oranla geri planda kalması durumu Katılımcı 14'ün söyledikleri ile ortaya konmuştur:

Yani contradiction çünkü iyi kalitede dergide yayın yaptığında zaten sana daha fazla para ödülü veriyor, ama aynı zamanda sayıya da önem veriyor çünkü kalitesiz dergilerde para karşılığı basılan dergilerde de yayın yapılmasına izin veriyor, burada bir şey yaratıyor yani bir ikilem yaratıyor diye düşünüyorum. (K14 Doç. Dr.)

Üniversite yönetimlerinin yayın politikaları dikkate alındığında, akademisyenlerin yükselmeleri ile ilgili koydukları kriterler noktasında da ikilem olduğu göze çarpmaktadır. Bu noktada Katılımcı 11'in söyledikleri çarpıcıdır:

İstenilen yayın standartları düşüktür, istenilen yayın sayısı düşüktür, tabii kurumlar bundan avantaj sağlıyor, nasıl avantaj sağlıyor yayın standartlarınızı ve yayın sayınızı düşük tutarak diğer alanlardaki iş yükünüzü artırma lüksleri vardır... Onun için düşüktür yayın standartları falan düşük beklenti sahibi olmasının sebebi kaynak ayırmak istememesidir aslında yani ben senden çok fazla şey beklemiyorum sende gelip benden database isteme, benden 20.000 dolar isteme yani tamam mı budur aslında temelindeki uzlaşısı. (K11 Prof. Dr.)

Katılımcı 11, KKTC'de bulunan üniversite yönetimlerine bakıldığında akademisyenlerden beklenen yayın sayısı ve standartlarının düşük olduğunu, sadece akademik yükselmeler noktasında gereken düşük sayı ve standardı sağlamanın yeterli olması noktasına vurgu yapmıştır. KKTC'deki üniversitelerde yayınlarla ilgili tutum ve beklentilerinin düşük olmasının sebebi olarak üniversitelerin yayınlar için yeterli kaynağı ayırmak istememe durumu olabileceği görüşü dikkat çekmektedir. Yapılan çalışmada ilgili veri setinin geneli dikkate alındığında, birkaç katılımcının düşük beklenti ile ilgili görüş bildirdiği görülmekte, bununla birlikte beklentinin düşük olması ile ilgili durumun da üniversitelerin misyon ve vizyonuna bağlı olmasına bağlı olarak değişiklik gösterdiği ortaya konulmaktadır.

4.3 Mevcut Politika ve Tutumlar Işığında Şekillenen Yayın

Davranışı

Üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutum ve politikaları genel olarak özetlenmiş, ayrıca KKTC’de bulunan üniversitelerdeki mevcut yayın politikaları ve yayın konusundaki tutumları ortaya konulmuştur. Bununla birlikte yapılan çalışmada mevcut tutum ve politikaların akademisyen, kurumlar, bilimsel araştırma ve yayınlar üzerinde yarattığı etki irdelenmiştir.

4.3.1 Akademisyen Üzerindeki Etki

İlgili çalışmada, üniversitelerin yayın konusundaki tutumlarının; akademisyenler, kurumlar ve akademik yayınlar noktasında çeşitli etkileri olduğu da bulgulanmış ve özellikle akademisyenler üzerinde yarattığı etkiye dikkat çekilmiştir. Akademisyenler üzerindeki etki başlığı altında; yayın yönelimi, SSCI yönelimi, yayın yapma noktasında karşılaşılan zorluklar, psikolojik etkiler ve bilim etiğine aykırı davranışlar yer almaktadır. Yayın yönelimi bağlamında üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları neticesinde akademisyenlerin daha çok sayıda, daha hızlı ve niteliği düşük yayın yaptığı ile ilgili noktalar yanında topluma hizmet gibi diğer noktaların göz ardı edilmesi ile ilgili noktalar yer almaktadır. Üniversite yönetiminin yayınlar konusundaki tutumları neticesinde akademisyenlerin daha çok performans kriterlerini karşılamak için yayın yapmaya yöneldikleri, bunun neticesinde daha hızlı ve niteliği düşük yayınlar ortaya çıktığı ile ilgili Katılımcı 7 ve Katılımcı 8 in söyledikleri açıklayıcıdır:

Sadece yükseltme amaçlı yayın güdümüne giriyoruz. Yani ben profesör almak için, şunları şunları şunları yerine getireyim, ondan sonra ben derslerime girerim çıkarım ondan sonra emekliye ayrılırım, yoluma devam ederim gibi bir yaklaşım vardır. (K7 Prof. Dr.)

Çok fazla yeni araştırma zaten yapmıyorsunuz hani bir konumuz var bunun üzerine zaten değişik değişik şeyler yapıyorsunuz ama çok baskı bir şey olduğu

zaman o zamanlar daha hızlı ve belki daha böyle dikkatsiz yayınlar çıkarabilirsiniz diye düşünüyorum. (K8 Doç. Dr.)

Üniversite yönetiminin akademisyenlerin yükselmeleri adına koyduğu kriterlerin yayın temelli olması akademisyenleri kriter karşılamaya yönelik hızlı ve sayı odaklı yayın yapmaya yönlendirmiştir. Akademisyenlerin nitelikli, uzun soluklu ve topluma katkı sağlayabilecek araştırmalar yapmaktan uzaklaşması ile ilgili Katılımcı 10'un söyledikleri dikkat çekicidir:

Nicelik yani bu sefer şey kalite düşer diye düşünüyorum. yani sadece yayın yapıp hani kendini kurtarma, günü kurtarmaya döner iş diye düşünüyorum ya da daha büyük soluklu, daha uzun süreli, daha topluma faydalı şeylerden kendilerini geri tutabilirler yani ben bunla zaman harcayacağıma şunu yapayım diye düşünebilirler (K10 Doç. Dr.)

İlgili veri seti dikkate alındığında, katılımcıların büyük bir çoğunluğu yayınların nitelikten giderek uzaklaştığını, sayıya yönelik, hızlı ve daha düşük nitelikli yayınlar ortaya çıkarma üzerine odaklanıldığını vurgulamıştır. Katılımcı 11, KKTC'de bulunan üniversitelerde, yayınlar konusundaki beklenti ve standartların düşük olduğunu vurgulamış ve akademisyenlerin yayınlama noktasında rahat olduklarına dikkat çekmiştir:

Ciddi bir konfor alanıdır bence bu yani akademisyenlere diyor ki sen dersine gir, iyi çocuk yetiştir, işte yayını da düşük standartları daha düşük sayıda beklentimiz budur, bunları yap, akademisyenlere ciddi bir konfor ama kime ciddi bir konfor yayın yapmak istemeyenlere yani bu üniversitede örneğin bizim üniversitede veya diğer üniversitelerde de işte gereklilikleri yerine getirdiklerinde tamamdır. (K11 Doç. Dr.)

Katılımcılar üniversite yönetiminin daha çok öğretime odaklı, yükselme sırasında düşük sayı ve standartlarda yayın beklentisi olan bir tutum içerisinde olduğunu, bu tutumun yayınlardan uzak olan birçok akademisyene ciddi bir konfor alanı sağladığını vurgulamıştır. İlgili çalışmada KKTC'deki üniversite yönetimlerinin akademisyenlerin yayın davranışlarını artırmak yerine, düşük yayın beklentisi ile aynı oranda yayınlarda azalmaya katkı sağladıkları ile ilgili bulgulara

rastlanmaktadır. Üniversite yönetimlerinin akademik yükselmelerde SSCI, SCI ve AHCI endekslerinde yayın beklentisi noktasındaki tutumunun, akademisyenleri bu endekslerde yayın yapma konusunda yönlendirdiği katılımcılar tarafından net olarak ortaya konulmuştur. Bu noktada Katılımcı 2'nin söyledikleri akademisyen üzerindeki etkiyi vurgulamaktadır:

Yapılan bu SSCI endekslerindeki yayınlara vs baktığımız zaman yükseliş olduğu görülüyor son 3-4 yıldır. Çok bariz belli oluyor, 2-3 sene önce onlara bir sunum yaptırmıştım bir hazırlık yani son 8-10 yıldaki makale sayısında, hocaların endekli dergilerde yayınladıkları makaleler hakkında bir çalışma var. Yukarıya doğru bir artış var demekki üniversitenin gösterdiği yerde veya teşvikleri verdiği yerlere artan bir şey var. Demekki büyük oranda öğretim üyeleri o yola doğru kayıyor. (K2 Prof. Dr.)

Yapılan çalışmada genel olarak katılımcılar, Katılımcı 2'nin söylediklerini destekler nitelikte görüş bildirmiştir. Bununla birlikte katılımcılar üniversite yönetimlerinin genel olarak akademik yükselmeler vb. sırasında koydukları kriterlerin SSCI endeksi içinde bulunan dergilerin tümünü içermesi, akademisyenlerin nitelik gözetmeksizin SSCI'da yayın yapmasını sağladığını belirterek bu durumu eleştirmişlerdir. Bu noktada Katılımcı 7 ve Katılımcı 9'un söyledikleri dikkat çekicidir:

İşte dediğim gibi yani bu üniversitelerin dergileri yani derginin niteliğine bakmaksızın sırf o listede Thomson Reuters listesinde olduğu için kabul ediyorum anlayışı, kişileri kaliteli dergiler yerine paralı dergilere itmektedir. Çünkü bugün Thomson Reuters listesinde birçok sayıda hakem süreci doğru dürüst olmayan belki de hiç olmayan, yayın ücreti alan bu işin ticaretini yapan, önemli sayıda dergiler vardır. Dolayısıyla kişiler çoğunlukla bu gibi yerlere yönelmektedirler. Yani bugün Thomson Reuters listesinde olup da 2000 dolar yayın ücreti alan dergiler vardır. 500 dolar 1000 dolar demiyorum 2000 dolar, 3000 dolar diyorum yani 7000 dolarlara kadar varan, ticarete dayalı dergiler de vardır ve malesef var olan mevzuattan ve yayın politikalarından dolayı kişiler bu yerlere yönelmektedirler. (K7 Prof. Dr.)

Bir akademisyenin aynı sene içerisinde çok gerçekçi olmayacak sayılarda, çok üst sayılarda çalışmalar yaptıklarını görüyoruz ve temel kural da işte SSCI, SCI gibi endekslerde bunların olması ve ama o dergilerin de kalitesi yine sorgulanıyor, dergi SSCI'da ama yeterince saygın bir dergi olmayabilir. SSCI ya girmenin orada kalmanın farklı yolları var. Birtakım bence gayriahlaki şekilde varlığını sürdüren dergiler var. İşte ama bir yayın olsun

ama nerede olursa olsun SSCI'da olması kafirdir gibi bir anlayış var, hal böyle olunca hani o tarz saygın olmayan dergilerde, başka böyle ilişkilerin döndüğü dergilerde yayını olanlarla, gerçekten değerlendirmenin daha sağlıklı gerçekleştirildiği dergilerde çalışmaların sayıları arasında fark olduğunu görüyoruz ya da ikisinin benzer şekilde değerlendirildiğini ve aynı kefeye konulduğunu görüyoruz. Böyle tek sanki ölçüt, tek saygınlık göstergesi SSCI'lar falan gibi görünüyor. (K9 Yrd. Doç. Dr)

Katılımcı 7 ve Katılımcı 9'un söyledikleri, ilgili veri setini yansıtır niteliktedir. Genel olarak KKTC'deki üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları arasında SSCI indekli dergilerde yayın yapılması olduğu ve bu noktada akademisyenlerin bir çoğunun SSCI içerisinde nitelik açısından sorgulanması gereken dergilerde yayın yapmaya yöneldikleri bulgular arasında yer almaktadır.

İlgili çalışmada, kalite faktörü olarak SSCI'ı nasıl yorumladıkları ve bununla birlikte SSCI'nın hangi ülkelerde önemli görüldüğü ile ilgili değerlendirmeleri yer almaktadır. KKTC'deki üniversiteler dikkate alındığında, katılımcıların bir kısmının SSCI'ı kalite faktörü olarak gördükleri, ancak SSCI endeksi içerisinde yer alan tüm dergiler için aynı şeyin geçerli olmadığı değerlendirmeleri arasındadır. Bu noktada Katılımcı 12 ve Katılımcı 13'ün söyledikleri açıklayıcıdır:

Maalesef bazı açıkça söyleyeyim yani dergilerde daha kolay, daha işte kişiler arası ilişkileri kullanarak da yani açıkçası birtakım yayınların yapıldığını da görüyoruz. Evet SSCI'da olan dergilerin tabii ki belli bir kalitede olması gerektiği görüşünü savunurum da hepsinin de aynı özentiye göstererek yürütülmesi gerekir ama hepsi aynı mı diye baktığımızda kafamda soru işaretleri olduğu da olur. (K12 Doç. Dr.)

International Journal of Hospitality Management vs., Turizm'den Turizm Management vs. bunlar top dergiler. Diğerleri var SSCI'da ama onlar o kadar değil, bu hakem değerlendirme süreçlerinden de anlaşılıyor yani birisine paper gönderiyorsunuz iki sayfa yazı geliyor, öbürüne gönderiyorsunuz on sayfa değerlendirme geliyor, mesela International Journal Of Contemporary Hospitality Management 4, 5, 6 hakemle çalışıyor diğerleri 2-3 hakemle çalışırken. Şimdi bunları dikkate aldığımızda tamam SSCI bir kriterdir ama her zaman doğru bir kriter değildir. (K13 Prof. Dr.)

Katılımcı 12 ve Katılımcı 13, SSCI endeksi içindeki bazı dergilerin akılda soru işaretleri bıraktığını dile getirmiştir. Genel olarak ilgili veri seti incelendiğinde, diğer

katılımcılar SSCI endeksi içerisinde olan dergiler arasında sorgulanması gereken durumların varlığına vurgu yapmışlardır. Bununla birlikte yapılan çalışmada, SSCI endeksinde bulunan bazı dergilerin yayın süreçlerinde doğru politikalarla ilerlemedikleri ile ilgili bulgular yer almaktadır:

Doğru politikayla ilerleyen de var, çok az sayıda ilerlemeyen de var. Yani dedim ya bu iş tam bir tüketim ekonomisine döndü şimdi dergiler de biliyor ki müthiş talep var bu işe. Onlar da politikalarını ona göre düzenlerler yani rekabete açıktır, işte kabul oranlarına baktığımızda 15’lerde 20’lerdedir veya 10’lardadır kabul oranları, yani gönderdiğiniz 10 makalenin 2 tanesi kabul oluyor sadece dergilerde. Dolayısıyla onlar kendi politikalarını uygular ama muhafazakar bir şekilde uzun geçmişi olan dergiler hala daha bilime hizmet etmekle ilgili çalışırlar. (K11 Doç. Dr.)

İlgili çalışmada Akademisyenler yayın yapma noktasında gerek KKTC’deki üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları, gerekse kendilerinden kaynaklı olarak bazı zorluklarla ilgili değerlendirme yapmışlardır. Yayın konusunda yaşanan zorlukların iş-yaşam dengesinin olmayışı (yayınların yaz, haftasonu, akşam işi olma durumu), ders yüklerinin ağırlığı, fon eksikliği, imkanlar (altyapı eksikliği), bürokrasi ve ana dilin İngilizce olmayışından kaynaklı zorluklardan kaynaklandığı görülmektedir. İlgili çalışmada, katılımcıların değerlendirmeleri dikkate alındığında fon eksikliğinden kaynaklanan zorlukların birinci sırada yer aldığı görülmektedir. Bu zorluklar katılımcılar tarafından üniversitelerin araştırma ve yayın noktasında yeterli bütçeyi sağlayamaması durumunun getirdiği zorluklar olarak tanımlanmıştır. Finansal anlamda yaşanan zorluklarla ilgili Katılımcı 13’ün söylediklerii diğer katılımcıların değerlendirmelerini özetler niteliktedir:

Finansal açıdan zorluğun olması yani biz tabi yurt dışındaki üniversiteler gibi araştırma bütçeleri zengin olan üniversitelerde çalışmıyoruz, bizim üniversitemizin belli bir kaynağı var, sektörden de bu bütçeyi yaratmak Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti sınırlarında kolay değil. Dolayısıyla bu araştırma fonlarının neredeyse olmaması veya çok kısıtlı olması şey insanları sıkıntıya sokuyor. En büyük sıkıntılar şeydir, zorluklar araştırma için finansal desteğin olmaması, ders yükü ve komite görevleri. (K13 Prof. Dr.)

Katılımcı 13, genel olarak KKTC'deki üniversitelere bakıldığında yayınlar noktasında yaşanan en büyük sıkıntının finansal olarak araştırma ve yayını destekleme olduğunu, dolayısıyla akademisyenlerin yayın yapma noktasında ciddi bütçe sıkıntıları yaşadıklarını dile getirmiştir. KKTC sınırları içinde genel olarak dış sektörlerden de finansal anlamda destek almanın pek mümkün olmadığı bulgular arasındadır. Bu durum araştırmalar yapılırken yaşanan bütçe sıkıntılarını artırmaktadır.

Finansal zorlukların yanında KKTC'deki üniversitelere bakıldığında üniversite yönetiminin yayın beklentisi ile akademisyenlerin ders yükleri arasında bağlantı olmaması dikkat çekmektedir. Akademisyenler çeşitli iş yükleri (komite görevleri, yöneticilik görevleri vb.) ve aşırı ders yükleri nedeniyle üniversitenin endekli dergide yayın beklentisi karşılamak adına çeşitli zorluklar yaşadıklarını, iş yaşam dengesinin bozulduğunu çalışmanın bulguları arasındadır. KKTC'deki üniversite yönetimlerinin gerek genel politikaları gerekse yayınlara ilgili tutumları ve beklentileri neticesinde akademisyenler sürekli aşırı derecede çaba sarf etmek zorunda kaldıklarını, iş yaşam dengesinin bu durumda mümkün olmadığını, aşırı ders yükleri ve çeşitli iş yükleri sebebiyle bilime sıra gelmediğini ya da kısıtlı zaman içerisinde bilim yapmaya çalıştıklarını önemle katılımcılar tarafından sıklıkla vurgulanmıştır. Katılımcı 9 ve Katılımcı 12'nin söyledikleri bu noktayı açıklamaktadır:

Bu kadar fazla ders saatinin içerisinde araştırmayı da eklemek şey açısından hoca açısından çok sıkıntılı bir durum yaratıyor yani o zaman özel zamanlarımı da yayın için harcamak zorunda kalıyor bu da çok sağlıklı değil yani 20 saatin üzerinde derse gireceksiniz, ondan sonra bir de yayın yapmaya zorlanacaksınız ve bunun için de hafta sonları uğraşacaksınız ki ben de şahsen yani birçok kez hayatımın birçok döneminde hafta sonlarımı yayınlara ve araştırmalarımın harcıyorum geçirmişimdir okul dışındaki zamanları. (K6 Doç. Dr.)

Ders sayıları çok fazla, iş yükü çok fazla, akademisyen çok dağılıyor. Bizden istenenlerle üniversitenin işleyişi ders verme politikalarıyla ilgili çok büyük farklar ve dengesizlikler de olduğunu düşünüyorum. Bu kadar fazla ders yüküyle ve uğraşmamamız gereken şeylerle uğraşıyoruz ki asıl bizim varlığımızın sebebi olduğunu düşündüğüm bilim yapma denen asıl işe bir türlü gelemiyoruz, gelebilsek de çok ona sınırlı zaman ayırıyoruz. (K9 Yrd. Doç. Dr.)

Bunların yanında katılımcılar, akademisyenlerin yayın sürecinde veya yayımla ilgili herhangi bir finansal destek talebi durumunda bürokrasi ile ilgili zorluklar yaşadıklarını dile getirmiştir. Bürokrasi ile ilgili zorluklar yaşanan zorluklar herhangi bir finansal destek talebi noktasında birçok kağıt ve evrak işi yapma olarak özetlenebilir. Bu noktada Katılımcı 8 ve Katılımcı 10'un söyledikleri dikkat çekicidir:

Ben şimdi yeni bir konferans var başvurusu yaptım. Orada yazıyorsunuz işte kurumu yazıyorsunuz, nerede yapacağınızı, ne kadar para gideceğini ne kadar olacağı ama bu işlerle araştırmacı olarak çok fazla ilgilenmek istemiyorsunuz. Ben öğrencimle sunum yapmak istiyorum, ve üniversitemi tanıtacağım. Benim için bu daha kolay, bana bir bütçe versinler senelik ben o bütçeyi kendime göre idare edeyim. (K8 Doç. Dr.)

Çok bürokratik şeyler var evet yani üniversitenin kâğıt işi evrak işi çok fazla yani akademisyen uğraşmaması gereken bir sürü şeyle uğraşiyor bürokrasisi çok ağır. (K10 Doç. Dr.)

KKTC'de bulunan üniversite yönetimlerine bakıldığında karşımıza çıkan diğer bir zorluk, SSCI endeksinde yayın beklentisi neticesinde akademisyenlerin İngilizce dilinde yayın yapmak durumunda kalmasıdır. Bu noktada Katılımcı 5 ilgili durumu açıkça dile getirmiştir:

Türkçe yayınlarım çok azdır benim çünkü Türkçe Dergiler yoktur istenen kriterlerde. Benim toplumu bilgilendirmeye, benim ürettiğimin benim toplumumun dönüşmesine katkısı olamıyor. Çünkü İngilizce dilinde olduğu için erişim zorluğu yaşıyorlar. Benim toplumum Türkçe konuşan bir toplum ama ben yayınlarımı İngilizce dilinde üretiyorum. Bu da o zaman benim topluma yapacağım katkıyı benim sınırlıyor ama ne için, ilerleyebilmek için benim yayın yapmam gerekiyor. Çünkü para ödülü sizi keyiflendiren birşey ama esas istediğiniz ilerleyebilmeniz sizin bulunduğunuz pozisyonda, mesela bu hep benim üzüntü duyduğum bir şey çünkü zamanım ona yetmiyor yani bir yandan öğretim vardır. Diğer taraftan yayını yapmak zorundayım, bir de onun Türkçe'sini üretmek gibi bir lüksüm bu sınırlı zaman da yok, dolayısıyla öyle bir eksikliğim oluyor yani. (K5 Prof. Dr.)

Katılımcı 5, SSCI endeksinde yayın beklentisi neticesinde akademisyenlerin anadili dışında yayın yapmak durumunda kalması, ayrıca aynı beklenti neticesinde akademik yayınların topluma hizmet noktasının da eksik kalmasının önemli bir sorun olduğunuvurgularken, KKTC'nin dünyada tanınmamasından kaynaklanan çeşitli zorluklar yaşandığına da kısaca değinmiştir. Yayın konusunda yaşanan zorluklara bakıldığında, iş yaşam dengesi yanında akademisyenin psikolojik olarak etkilendiği de bulgular arasındadır. KKTC'de bulunan akademisyenlerin yayın sürecinde yaşadığı psikolojik etkiler; stres, motivasyon eksikliği, üretkenlikte azalma olarak açıklanabilir. Bu noktada Katılımcı 2 ve Katılımcı 4'ün değerlendirmeleri ilgili durumu özetlemektedir:

Bizde bile mesela bir dolu insan vardır yani bu teşvikler olmasına rağmen 25 senedir hala daha yardımcı doçent olarak kalan yayın yapıp doçentliğe çünkü promosyon yani yükseltilme aldığınız zaman da bu yayına bağlanmıştır. Belli sayıda yayınlarınızın olması lazım ki siz işte doçent veya profesör olasınız vs. şimdi baktığınız zaman etrafta bir dolu yani diyelim ki yardımcı doçentlikten doçentliğe normalde işte 5 yıl 6 yıl 7 yıl neyse ortalama geçmeniz beklenirken 15-20 yıldır geçmiyorsanız demekki burada bir sıkıntı var. (K2 Prof. Dr.)

Doğrudan söylemiyorum ama ben davranışlardan anlıyorum, neden çünkü benim oda sayım düşüyor işte başkası gelecek iyi ama bizim depo olarak kullandığımız ya da laboratuvar olarak kullandığımız yerler elimizden alındı. Bunlar olunca ne oluyor. benim araştırmaya ayıracağım zaman, zamanın kalitesi.... Anlıyor musun? Yani en kötü ihtimalle sana zaman kaybı olarak geliyor böyle bir anlayışsızlık, başka yöntem bulmaya çalışıyorsan, yine zaman kaybı ve belki mekan kaybı, belki para kaybı....O cihazları ordan oraya taşıırken kırılıyorsun döküyorsun para kaybı... ve duygusal olarak kafa rahatlığın ortadan kalktığı için, sıkıntı stres. O döneme baktığımda hiç üretken olmamışım, bırakmışım olamamışım. (K4 Doç. Dr.)

Katılımcı 2 ve Katılımcı 4, üniversite yönetiminin yayınlar konusundaki tutumunun akademisyenin yayın sürecinde önemli bir etkiye sahip olduğunu, tutum ve politikaların yetersizliğine bağlı olarak akademisyenlerin yayınlarının da aynı oranda azaldığını ve akademisyenlerin psikolojik olarak olumsuz etkilendiğini vurgulamıştır. Bununla birlikte spesifik olarak bir katılımcı tarafından dile getirilen

bir diğerk zorluk KKTC'deki üniversitelerin bazı bölümlerinde yüksek lisans programlarının olmaması neticesinde akademisyenlerin yaşadıkları zorluklardır. Yüksek lisans programı olmayan bölümlerdeki akademisyenlerin tez danışmanlığı yapamaması ve dolayısı ile yükselme kriterlerini diğerk akademisyenlere oranla daha geç yerine getirmesi durumu, ilgili akademisyenlerde cezalandırılmışlık hissi ve daha fazla efor sarfetme gerektiğinden ötürü yaşanan stress durumunu karşımıza çıkarmaktadır. Bu noktada Katılımcı 10 yaşadığı spesifik zorluğu açıkça dile getirmiştir:

Mesela benim benim şundaki en büyük derdim nedir dersiniz benim bölümümde yüksek lisans öğrencisi olmadığı için ben hiç tez yönetmediğim için ben profesörlük alırken 8 kat daha fazla SSCI puanı vermek zorundayım. İki Doçentin arasındaki farka bakın ve bu benim suçum da değil yani bu okulda benim branşınmda master doktora programı yoksa ben niçin cezalandırılıyorum, şunda cezalandırılıyorum yani sizin mesela benim sizin gibi bir öğrencim olsaydı ben bir SSCI kar edecektim. (K10 Doç. Dr.)

Katılımcı 10'un dile getirdiği zorluk üniversite içerisinde yüksek lisans programı olmayan bir bölüm ile ilgili spesifik bir zorluk olarak bulgular arasında yer almaktadır. Ancak, ilgili çalışmada genel olarak katılımcıların değerlendirmeleri sonucunda en çok karşılaşılan zorluklar finansal, ders yükleri, bürokrasi, İngilizce dilinde yapılan yayınlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcı 15.'de belirttiği gibi bu durum akademisyenlerin yayınlara ayırdığı zamanı önemli ölçüde etkilemektedir:

Bir kısmı gerçekten buna zaman ayıramıyor, bir kısmı motive olmuyor bir kısmı daha farklı fırsatlar bekliyor. Yani ben potansiyelin daha yüksek olduğuna inanıyorum ama bu potansiyel üniversite yönetiminin tutumundan kaynaklı tam olarak realize olmuyor, ortaya çıkmıyor. (K15 Prof. Dr.)

Yapılan çalışmada, KKTC'deki üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları neticesinde akademisyenlerin bilim etiğine aykırı davranışa yöneldikleri hakkındaki değerlendirmeler bulgular arasında yer almaktadır. Bilim etiğine aykırı davranış, paralı dergilerde yayın yönelimi, kişiler arası ilişkiler aracılığıyla makaleye katkısız dahil olma, bölerek yayınlama, çeşitli etik dışı uygulamalardan bahsedilen bölümler

olarak karşımıza çıkmaktadır. Katılımcı 1 ve Katılımcı 5'in bilim etiğine aykırı davranış ile ilgili değerlendirmeleri dikkat çekicidir:

Bazıları gerçekten uykudan uyanıyor diyelim ve ciddi ciddi araştırma yapmaya başlıyor, çok saygın üretimler yapıyorlar falan filan.. ama bazıları da tabii napıyor mesela ne kadar etik dışıdır bu da tartışılır ama yani diyelim ki paralı dergiler var, onlar daha kolay kabul ediyorlar makale basımını.. genel pratik bu, yani o tür şeylere bir kayma olabiliyor. Çeşitli online dergiler var onlar da kolay kabul edebiliyorlar onlara da kayma olabiliyor ve yahut da işte gift authorship dediğimiz yani hediye, bir arkadaşının makalesinde yazar olma gibi rica minnetler olabiliyor. (K1 Prof. Dr.)

Bazı bilimsel kaygıları arka planda bırakan ama yayın yapmaya, sadece yayın yapmaya her ne kadar ben çok yürekten hala daha inanıyorsam her yayının muhakkak küçük de olsa bir katkısı vardır. Ama eğer siz birinin işini, ekmeğini yayına bağlarsanız, o zaman onu o telaşa düşürüp, bilimsel kaygıları arka plana itmesine neden olursunuz. Belki bir çalışmanın olgunlaşması 3 yılını alacaktır yayına dönüşmesi de dahil olmak üzere belki daha uzun süre alacaktır bilimsel kaygılarla.. Son bilimsel kaygıları arkaya itip belki gerçekten cevaplamaya çalıştığınız sorular değil de daha hızlı yayın olabilecek olanlara gidip daha küçük katkılar koyanlara yöneliyorsunuz. belki 10 tane makale eğer yeterince zaman verilseydi, katkı koyacak bir makalenin yerine on tane makale belki o bir makalenin bir çalışmanın değişik versiyonlarını yapar duruma geliyor. (K5 Prof. Dr.)

Katılımcı 1 ve Katılımcı 5'in belirttiği gibi üniversite yönetimlerinin yayınlar konusundaki tutumları neticesinde akademisyenlerin bir kısmının yayınlar noktasında üretkenliğini artırmaya çalıştığını, ancak önemsenecek bir çoğunluğun paralı veya online olarak daha kolay yayın kabul eden dergilere yönelebilmektedir. Bunun yanı sıra akademisyenlerin istenilen kriterleri sağlamak ve akademide kalabilmek adına bir çalışmanın benzer versiyonlarını bölerek yayınlama veya başka çalışmalarda katkı koymadan yer alma gibi bilim etiğine uygun olmayan davranışlar gösterdikleri ortaya konulmuştur.

Üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumlarının, akademisyenlerin büyük bir çoğunluğunu kolay yollar aramaya yönlendirdiği, ayrıca günümüzde birçok akademisyenin etik süreçle ilgili bilgi birikimi ve farkındalığının olmadığı “hep o kirliliği ahlaksızlığı görüyorlar. Onun ahlaksızlık olduğunu da bilmiyorlar bu daha korkunç birşey bence” (K9, Yrd. Doç. Dr) ifadesi ile vurgulanmıştır. Ayrıca

Katılımcı 9'un, KKTC'deki akademisyenlerin bilim etiğine aykırı davranışta bulunma durumları ile ilgili söyledikleri dikkat çekicidir:

Akademisyen gerçekten akademisyense başkalarının saptığı yollara sapmıyor, o kirliliğin içerisinde yer almıyor, kendini geri çekiyor bir nevi böyle küskün de değil aslında böyle sanki seyrediyor sadece, olayın çok farkında, çok biliyor. Kimi akademisyen için de bu büyük bir nimet yani onlar aslında akademisyen de değiller bence ama tam onların var olacağı ortam o zaten onlar ancak öyle bir dünyada kendilerini var etmeleri mümkün olan insanlar, aslında kimisinin işine geliyor, kimisi de bunu reddetme yoluna gidiyor. Ama kimi de artık bu daha son gençlerde onu görüyorum, başka bir tür lüsünün mümkün olabildiğini bilmiyorlar. (K9 Yrd. Doç. Dr.)

Genel olarak bilim etiğine uygun davranmayanların çoğunlukta olduğu kirliliğin ortamının varlığı ve birçok genç akademisyenin bu kirliliği doğru olarak görmesine vurgu yapan Katılımcı 9, bilim etiğine uygun davranışın ne olduğu ile ilgili farkındalığın olmadığına dikkat çekmiştir. Bununla birlikte Katılımcı 4, üniversite yönetiminin yayınlar konusundaki tutumlarının yetersiz olduğunu, kimi akademisyenin bu tutum karşısında etik dışı davranışlar gösterebildiğini, ancak mevcut tutumlar ile ilgili sadece kurumu suçlamanın doğru olmadığını vurgulamıştır:

Alt yapı zayıftır, sende bu zayıf altyapıyla ve az destekle ucuz işe gidebilirsin ya da etik dışı davranışa girebilirsin kolay yol ya da her türlü üç kağıdı var yani yapılabilir bu ama yine de doğrudan suçlayamazsın yani sana az harçlık veriyor diye babanı suçlayabilir misin? Suçlarsın belki ama adamda da yoksa ne verecek değil mi? (K4 Doç. Dr.)

Katılımcı 4, “yani babanın durumu kötü diye hırsız olucan diye bir şey yok” ifadesi ile kurumun yayınlar konusundaki tutumlarının akademisyenler üzerinde etkisinin büyük olduğunu, ancak akademisyenlerin kendi etik ilkelerinin de olması gerekliliğine dikkat çekmiştir.

4.3.2 Kurum Üzerindeki Etki

İlgili çalışmada KKTC'de bulunan üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki mevcut tutum ve politikalarının yükseköğretim kurumları üzerindeki etkisi de irdelenmiştir. KKTC bağlamında, üniversitelerin yayınlar noktasında

güncellenmemiş tutumlar ve politikaları barındırması, kurumun yayın kapasitesinin düşük olmasını da beraberinde getirmektedir:

Baktınız mı fakültelerin yayın ortalamalarına, kaç yayın görünür fakültelerde, 6, 8, 9 böyle bunlar çok düşük ortalamalardır.... 8 taneyle 10 taneyle devam edebilirsiniz hayatınıza, baktığın zaman adama 25 senedir burada ders verir 8 yayını var. (K11 Doç. Dr.)

Bununla birlikte KKTC deki üniversitelerin yayın kapasitelerindeki artış kendi bünyesinde bulunan az sayıda akademisyenin yaptığı nitelikli ve yüksek sayıda yayınlarla sağlanmaktadır. Bu noktada Katılımcı 7'nin söyledikleri ilgili durumu ortaya koyar niteliktedir:

Önemli olan kendi alanımda yarıştan kopmamak mentalitesinde olan bir elin beş parmağını geçmez bu üniversitede yani topu topu 5-6 kişidir. Ama yani bu üniversiteyi aslında sürükleyen bünyesinde barındırdığı 5-6 kişinin yayın performanslarıdır. (K7 Prof. Dr.)

Katılımcı 7 ve Katılımcı 11'in görüşleri, KKTC'deki üniversitelerin yayın politikaları ve üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumlarının akademisyenlerin yayın davranışlarını olumsuz etkilediğini, akademisyenleri yükselme kriterlerini karşılamak adına yayın yapmaya da da yayın yapmamaya yönlendirir nitelikte olduğunu, dolayısıyla kurumların da yayın performanslarının düşük olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. İlgili çalışmanın veri seti üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki mevcut tutum ve politikaları neticesinde, yükseköğretim kurumlarının yayın kapasitelerinin olumsuz etkilenmesini ve dolayısıyla kurumun üniversite sıralamaları, kurum prestiji, tanıtım gibi konularda üst sıralara çıkmasını engellemektedir.

4.3.3 Bilimsel Araştırma ve Akademik Yayınlar Üzerindeki Etki

İlgili çalışmada, üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumlarının bilimsel araştırma ve akademik yayınlar üzerindeki etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir. Çalışmaya katılan akademisyenler genel olarak araştırma ve yayınlara

sadece belirli kriterleri karşılama, kurumu üniversite sıralamalarında ön plana çıkarma, öğrenci çekme gibi amaçlar doğrultusunda önem verildiğini, gerçekte nitelikli yayınlar üreterek bilime katkı koyma amacı güdülmeyeceğini, dolayısıyla düşük nitelikli ve birbirine benzer akademik yayınlar üretildiğini ortaya koymuşlardır. Bu noktada Katılımcı 5 ve Katılımcı 14 söyledikleri ilgili durumu açıklar niteliktedir:

Var olan politikalar bilimsel kaygıları geriye ittiği için bence o bilgi havuzuna yapılan damlalar küçülmeye başladı diyorum. Hepsinin hala daha bir katkısı vardır ama artık küçüktür. Dediğim gibi 10 tanesi damlayıp bir tanesini oluşturuyor. (K5 Prof. Dr.)

Kalitesiz bir tez, kalitesiz bir yayın olur, kalitesiz bir yayın da ne kadar katkı verir o alana tabii ki çok değil yani tez evet çıkar belki de çoğu bir yerde yayınlanır ama bazıları da hiç yayınlanmaz işte ofislerimizde yığılı duruyorlar. (K14 Doç. Dr.)

Katılımcı 5 ve Katılımcı 14, üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları neticesinde bilime katkı koyma amacından giderek uzaklaşıldığına dikkat çekmiştir.

4.4 Gelişim için Öneriler

Yapılan çalışmada akademisyenler üniversite yönetimlerine gelişimi desteleyebilecek çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Üniversite yönetimlerine öneriler başlığı altında; üniversite modeli, teşvikler ve mevzuat konularına değinilmiştir. Üniversite modeli noktasına bakıldığında, model ve modelin gereklilikleri ile ilgili kararların alınması noktasındaki bölümler karşımıza çıkmaktadır. İlgili çalışmaya katılan akademisyenler, üniversite yönetimlerinin eğitim odaklı, araştırma odaklı ve karma model ile bu modellere uygun gereklilikler hakkında kararlar almaları noktasında görüş bildirmişlerdir. Bu noktada Katılımcı 13'ün yaptığı değerlendirme ilgili duruma netlik getirmektedir:

Şimdi açık konuşmak gerekirse bizim üniversitemiz doktora programları olduğu için bu araştırma konularına önem vermesi lazım ama bizim üniversitemiz tam anlamıyla araştırma odaklı bir üniversite değil. Hep şey denir yıllardır benim duyduğum işte yüzde 50 araştırma odaklı yüzde 50

öğretim odaklı bir üniversite şimdi bu şekilde koyduğunuz zaman hep kafalar karışır. Niye kafalar karışır? Araştırmayı yapan da 12 saat ders veriyor, araştırma yapmayan da 12 saat ders veriyor. Yayın konusunda bir adım ileriye gitmeleri için bir destek mekanizması oluşturmak açısından insanlara zaten bu teşvik verilmesi lazım ama bu ders yükü altında sadece 12 saatlik ders yükü değil, doktora tez danışmanlıkları var, yüksek lisans tez danışmanlıkları var, komisyon görevleri var, aniden bölüm veya dekanlık tarafından size verilen görevler var. Öğrencilerle olan ofis görüşmeleriniz var, var oğlu var şimdi bu yapı içerisinde, üniversiteden bu kadar yayın çıkmasını başarı olarak görüyorum yani. (K13 Prof.Dr.)

KKTC'deki yükseköğretim kurumları dikkate alındığında, üniversite modeli ile yönetimin yayın konusundaki tutumlarının örtüşmediği açıkça görülmektedir. İlgili çalışmada, yayınlar konusunda KKTC'deki üniversitelerin genelinde herhangi bir politika olmadığı, bir üniversite dışında hiçbir üniversitede yazılı mevzuat bulunmadığı bulgular arasında yer almaktadır. Bununla birlikte çalışmaya katılan akademisyenler var olan mevzuatın güncel olmadığını ve ancak yayın politikalarının güncellenmesi ile gelişmiş ülkelerle aramızdaki farkın azaltılabileceğini dile getirmişlerdir. Bu noktada Katılımcı 7, ilgili durumu açıklar niteliktedir:

Gelişmiş ülkelerdeki modellere göre, güncel değildir.... Yani bu kabul edilebilir bir şey değildir. Dolayısıyla onun artık güncel koşullara göre yani, İngiltere'de, Amerika'da, Yeni Zelanda'da, Avustralya'daki koşullara göre uygulanan kriterlere ve kıstaslara göre güncellenmesinin ve bir an önce uygulamaya getirilmesinin zamanı gelmiştir. Çünkü dediğim gibi bu geciktiği sürece, bu ülkelerdeki gelişmiş üniversiteler ile bizim üniversitemiz arasındaki fark bizim aleyhimize giderek daha da açılmaktadır. (K7 Prof.Dr.)

Üniversite yönetimlerine öneriler başlığı altında dikkat çeken diğer bir konu da teşvikler olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili çalışmaya katılan akademisyenler, teşviklerin iyileştirilmesi noktasında değerlendirmeler yapmışlardır. Bu noktada Katılımcı 1 ve Katılımcı 15'in söyledikleri dikkat çekicidir:

Sadece yayın ödülü değil, teşvikleri artırırsanız mutlaka ki artar. Yani mesela eğer bir bütçe verirsiniz insanların daha çok yurt dışına gidip araştırma yapmasını sağlarsınız, biletlerini öderseniz konferanslara katılmalarını üniversite öderse mesela daha çok teşvik olur daha çok araştırma olur, daha çok yayın olur. Online dergi aboneliklerimiz var, bunun kapsamı genişletilebilir, daha çok sayıda dergiye full text erişim sağlanabilir.Yani uluslararası iş birlikleri teşvik edilebilir, uluslar arası işbirliği ile yazılan

makalelere farklı bir ödöl verilebilir. Disiplinler arası iş birlikleri teşvik edilebilir, onlara teşvik verilebilir yani mesela şimdi eski hocalarda tek yazarlık makaleler en kıymetli makalelerdi. Bence o devir gitti çoktan, çok yazarlık bir yerde teşvik edilmeli ama çok yazarlar değişik disiplinlerde dolayısıyla yani dünyadaki iki yaygın akım bu, uluslararası iş birliği ve disiplinler arası iş birliği. (K1 Prof. Dr.)

Etkili olur tabi ki üniversitenin minimum kriterler dışında ekstra teşviği varsa bununla ilgili tutumları, politikaları araştırma çıktısı üzerinde etkili olur artış da yapar üniversiteye katkı da sağlar. Ama belki bunların gerçekçi olması lazım, taktir ediyoruz mutlu oluyoruz yayın araştırma çıktısına net bir tutum değil yani bu konuda, ona kadar herkes biliyor üniversitesinin araştırma ve yayın çıktısı olmasından mutlu oluyor gurur duyuyor ama üniversite yöneticilerinin bu konuda gerçekçi teşvikler yapması lazım, bu konuda beklentileri varsa değer veriyorlarsa böyle bir şey yapmaları lazım. (K15 Prof. Dr.)

Katılımcı 1 ve Katılımcı 15, üniversitelerin daha gerçekçi ve daha çok nitelikli çalışmaları destekler nitelikte teşvikler sunmalarının araştırmacıları bilime katkı koyma arzusu ile çalışmalarını sürdürmeye teşvik edeceği ile ilgili önerileri açıkca ortaya koymaktadır.

Bölüm 5

TARTIŞMA

İlgili alan yazın incelendiğinde son yıllarda yayınlara verilen önem ve yayınların giderek çoğalması dikkat çekici niteliktedir (Chou, 2014; Lee, 2014; Jinha, 2010; Parasuraman, 2003). KKTC deki üniversiteler dikkate alındığında, daha çok eğitim odaklı üniversitelerin karşımıza çıktığı görülmekte, bununla birlikte yarı eğitim yarı araştırma odaklı üniversiteler de yer almaktadır. Bu noktada katılımcılar KKTC'deki hibrit üniversitelerin, dünyada yayının yeri ve önemi noktasında farkındalıklarının oluşmaya başladığını, ancak nitelikli araştırma ve yayınlara yeterli önemin verilmediği görülmektedir.

Literatüre bakıldığında, akademisyenlerin yayınlarının değerli olabilmesi için, İngilizce ve SSCI kapsamında dergilerde yayınlanmış olması koşulu ortaya çıkmaktadır. Gerek rekabetin ve gerekse üniversitelerin sıralamalara verdiği önemin artması, üniversite yönetimlerinin araştırma noktasında artan beklenti ve akademisyenler üzerindeki uluslararası endekslerde yayınlama baskısını artırmıştır (Honig et al., 2014). Uluslararası bağlamda, akademisyenlerin SSCI içerisinde bulunan üst sıralardaki dergilerde yayın yapmaları beklenirken, ilgili bağlamda ele alındığında, KKTC deki üniversitelerin bazılarında üniversite sıralamalarında yer alma, okulun dünyada tanıtımı gibi faktörler sebebiyle üniversite yönetimlerinin akademisyenlerin yayın yapması önemli bulunmaktadır. İlgili faktörler ortaya konulduğunda yapılan yayınların alanyazına ve bilime çok ciddi katkılar sağlaması beklenilir bir durum değildir.

İlgili alanyazın incelendiğinde, üniversite yönetimleri uluslararası endekslerde taranan dergilerde yapılan yayınlar için çeşitli yayın ödülleri, konferanslar için verilen fonlar ve çeşitli teşviklerle akademisyenler arasında rekabeti artırmış, bununla birlikte üniversite yönetimleri, akademik yükselmeler sırasında, uluslararası endekslerde yayınlama ile ilgili kriterler koymuşlardır. Akademik yükselmeler sırasında yayın kriterinin olması, ayrıca uluslararası yayın yapmaya yönelik çeşitli teşviklerin olması akademisyenler için de yayının önemini artırmıştır (Tan & Goh, 2014; Honig et al., 2014). İlgili bağlamda, yapılan araştırmalarla benzer olarak, akademisyenlerin İngilizce dilinde ve SSCI endeksinde taranan dergilerde yayın yapmaları beklenmektedir. Ayrıca akademisyenlerin yükselmeleri, işe alımları ve bazı üniversitelerde buldukları görev yerini korumaları yayın yapmalarına bağlanmıştır. Yapılan çalışmalar, değişen araştırma ortamı neticesinde akademisyenlerin, akademik yükselme almak veya bulunduğu mevkiyi korumak için sürekli efor harcamakta olduğunu ve literatürde ‘koşu bandı etkisi’ olarak da bilinen durumla karşı karşıya kaldığını göstermektedir (Freeman et al 2001; Dalen& Henkens, 2012). KKTC’de bulunan üniversitelerin daha çok eğitim odaklı olduğu ve bir kısmının hibrit olduğu dikkate alınır, akademisyenlerin ders yükleri arasında yükselmeler vb. koşullar sebebiyle araştırma ve yayın yapmaya çalışması durumu ilgili araştırmalarla benzerlik göstermektedir. İlgili durum karşısında, KKTC’deki akademisyenler için yayınların öneminin artması şaşırtıcı değildir.

Yükseköğretim alanında ön plana çıkan yayın vurgusundan üniversitelerin politikaları ve üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları da nasibini almıştır. İlgili bağlamda katılımcılardan, üniversitelerin yayın politikaları hakkında değerlendirme yapması istendiğinde, KKTC’deki üniversiteler arasında bir üniversitede yaklaşık 20 yıl öncesinde oluşturulan politikaların halen kullanılıyor

olduğu ile ilgili ibareler dikkat çekmektedir. Genel olarak KKTC sınırları içerisinde bulunan diğer üniversitelerin yayın politikalarının bulunmadığı katılımcıların değerlendirmeleri arasında yer almaktadır. İlgili çalışmaya katılan akademisyenler var olan politikaların derhal güncellenmesi gerektiği ile ilgili eleştirilerde bulunmuşlardır. Ayrıca devlet olarak da araştırma ve yayınlarla ilgili herhangi bir politika olmadığı da göze çarpan bulgular arasındadır. KKTC’de yükseköğretiminin Milli Eğitim bakanlığı ve YÖDAK sorumluluğu altında olduğu dikkate alındığında, araştırma ve yayın politikaları noktasında eksik kalındığı, sadece yükselme kriterleri noktasında yayın koşulu talep eden ve irdelenmesi gereken bir sistem karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada KKTC’deki yükseköğretim sistemini daha iyi değerlendirebilmek adına, ilgili bağlamda üniversitelerin politikalarını irdelemenin yerinde olduğu görülmektedir. KKTC’de bulunan bir üniversitedeki politikalara bakıldığında, yükselme kriterleri, doktora mezuniyeti yayın koşulu ve çeşitli teşvikler karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada katılımcıların değerlendirme yapmaları istendiğinde, KKTC’deki üniversitelerin genelinde akademik yükselme noktasında koyulan kriterler arasında yayınların SSCI endeksinde bulunan herhangi bir dergide yer almasının yeterli olması ve daha çok nicelik bakımından ön plana çıkması dikkat çekmektedir. Bu noktada ilgili bağlamda yayınlara verilen önemin nicelikle olan yakınlığı yeniden vurgulanmıştır. Uluslararası bağlamda ana dili İngilizce olan ülkelere bakıldığında, endeksli dergilerde yapılan yayınlar dışında akademisyenin topluma yaptığı katkı, yayınladığı kitaplar vb. hizmetlerinin dikkate alındığı görülmektedir. İlgili bağlamda, üniversitelerin yayın politikaları arasında bulunan yükselme kriterlerini sağlamak için sadece endeksli dergilerde yapılan yayınların dikkate alınmaması, ulusal dergiler, üniversitenin kendine ait çıkardığı dergiler vb. yerlerde yapılan yayınların ve diğer hizmetlerin dikkate alınmaması uluslararası

bağlamdan çok uzak olduğumuzu göstermektedir. İlgili durum KKTC bağlamında, üniversitelerin yayın politikalarının, kritere uygun olan yayınlara yönlendiren bir yapıda olduğunu söylemek yerinde olacaktır.

Akademik yayınlar, üniversitelerin uluslararası arenada görünür olabilmesi, prestijini yükseltmesi ve üniversite sıralama listeleri içinde üst kademelerde yer alması bakımından kurumlar için önemli olduğu bilinmektedir. Bununla birlikte üniversite yönetimlerinin akademik yayınları ön plana çıkaran politikalar izlediği, (Fanelli, 2010; Walker ve diğerleri, 2010) dünya genelinde üniversite sıralamalarının kurumlar için takıntı haline geldiği dikkat çekmektedir (Hicks ve diğerleri, 2015). İlgili çalışmada, KKTC'deki üniversitelerin özellikle üniversite sıralamalarını takıntı haline getirme durumunun literatürle benzerlik gösterdiği net olarak görülmektedir. Bu noktada ilgili bağlamda bulunan üniversitelerde yayınları ön plana çıkaran mevcut politikaların varlığı vurgulanmaktadır. KKTC yükseköğretiminde üniversite sıralamalarının takıntı haline gelmesi durumu dikkate alındığında, ilgili duruma bağlı politikaların mevcut olması şaşırtıcı değildir.

Yayınlara verilen önemin giderek arttığı yükseköğretim alanında birçok üniversitenin işe alımlarda akademisyenlerin yayın profili, alınan finansman desteği, h endeks değeri gibi faktörleri göz önünde bulundurduğu, Çin ve İskandinav ülkelerinde istenen kriterlerde yapılan yayın karşılığında çeşitli teşvikler verildiği bilinmektedir. Küresel anlamda İngilizce dilinde ve uluslararası dergilerde yayın yapmanın, üniversiteler ve hükümetler tarafından teşvik edilmekte olduğunu alan yazında sıklıkla vurgulanmaktadır (Jiang, 2017). Teşvikler ilgili mevcut durum değerlendirmesi istendiğinde katılımcılar, KKTC bağlamında yine birkaç üniversitede yayın ödülü verildiğini ancak ilgili ödüllerin nitelikli araştırma ve yayını teşvik etmek için yetersiz olduğu ile ilgili eleştiriler olduğu dikkat çekmektedir.

İlgili bağlamda teşviklerle ilgili detay verilmesi istendiğinde, katılımcılar birkaç üniversitenin araştırma ve yayını teşvik etmek amacıyla konferans katkısı sağladığı ile ilgili değerlendirmeler yapmış, ancak konferans katkısı ile ilgili yapılan bazı eleştiriler dikkat çekmektedir. Bu noktada çalışmaya katılan bir akademisyen konferans katkısı ile ilgili durumu '*Sıraya diziliyorsun en çok yayını olan konferans katkısını alıyor (K5 Prof. Dr.)*' şeklinde eleştirmiştir. Ayrıca sağlanan konferans katkısı ile ilgili yetersizlik olduğunu ve diğer üniversitelerde keyfi uygulamalar olduğu ile ilgili noktalar katılımcılar tarafından eleştirilmiştir.

KKTC'deki üniversitelere bakıldığında araştırma ve yayınla ilgili altyapı kurulmadan sadece akademisyenlerden belli sayıda endeksli dergilerde yayın yapmalarının beklenmesi, ayrıca yıllar içerisinde bazı teşviklerin gündeme gelmesi, uygulanması ve sonlandırılması noktalarında sürekli çeşitli değişimler yaşanmış ve yaşanmaya devam etmektedir. İlgili durumun mevcut yetersiz politikalarla araştırma ve yayın yapmaya çalışan akademisyenler tarafından eleştirilmesi şaşırtıcı değildir. Çalışmaya katılan akademisyenler KKTC'deki üniversitelerle ilgili yetersiz yayın politikalarının derhal araştırma ve yayın politikalarının uluslararası düzeye yaklaşması adına yeniden düzenlenmesi ve tüm üniversitelere yayılmasının gerekliliği ile ilgili önerilerde bulunmuşlardır.

KKTC'de bulunan bir üniversite dışında diğer üniversitelerin kurumsallaşmaktan çok ticari kalkınma odaklı oldukları için henüz bir teşvik sistemlerinin bulunmadığını, dolayısıyla bilimselliğe, araştırma ve yayına yönelik herhangi bir teşvik sistemlerinin pek önemsenmediği eleştirilmiştir. Bununla birlikte teşviklerle ilgili dikkat çeken başka bir nokta da iş ortamının teşvik ediciliği olarak karşımıza çıkmaktadır. İlgili çalışmada KKTC'deki üniversitelerde teşvik edici bir iş ortamının olmadığı, ayrıca bazı durumlarda araştırma ve yayını desteklemeyen bir

ortam olması durumu da katılımcılar tarafından eleştirilmiştir. Araştırma ve yayın süreci sırasında üniversite tarafından araştırma ile ilgili alt yapının oluşturulması, her türlü kaynağın araştırmacıya sağlanması noktasında teşvik edici ortam sağlanmadığına dikkat çekmektedir. İlgili bağlamda bulunan bir üniversitede mevcut yazılı politikalar ile uygulanan politikalar arasında uyumsuzluk da göze çarpan bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Henüz KKTC'nin yükseköğretiminde kurumsallaşmış yayın politikaları olmadığı dikkate alınırsa uygulama ile yazılı politikalar arasında uyumsuzluk olması ve eleştirilmesi şaşırtıcı değildir.

İlgili çalışmada, katılımcılardan KKTC bağlamında üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları hakkında değerlendirme yapılması istemiştir. İlgili değerlendirmede, üniversite yönetimlerinin yükselme kriterleri irdelendiğinde, uluslararası yayınlar, endeksli dergilerde yapılan yayınlar ve yayınların sayısı ile ilgili önceliklerinin olduğu açıkça görülmektedir. Yapılan çalışmada katılımcılar lokal bilgi paylaşımı, yayımlanan kitaplar veya akademisyenlerin topluma katkı sağlamak amacıyla yaptıkları diğer noktaların geride kalması durumunu eleştirmişlerdir.

Yükseköğretim alanında yaşanan değişimlerle birlikte akademisyenlerin yayın davranışları üzerinde çeşitli etkilerin olabileceği ve bu noktanın hassasiyeti önemle vurgulanmıştır (Anderson ve diğerleri, 2007; Bedeian ve diğerleri, 2010; Harley ve diğerleri, 2014; Macfarlane ve diğerleri, 2014; Folchler ve Muller, 2015). Bu noktada ilgili çalışma, üniversite politikaları ve üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumlarının yayın davranışlarına etkisini irdeleyerek, literatüre katkıda bulunmuştur. Bunun yanı sıra başka bir çalışmada, araştırma ortamlarının akademisyenleri yanlış davranışlara yönlendirebilecek etkisi olduğu ve bu noktanın irdelenmesi gerektiği önerilmiştir (Martinson ve diğerleri, 2005; Gundersen ve

diğerleri, 2008). Yapılan çalışma değişen araştırma ortamlarıyla birlikte, ilgili bağlamda bulunan akademisyenlerin yanlış davranışlara yöneldiğini ortaya koymuştur.

Literatür incelendiğinde yapılan çalışmalar, üniversite yönetimlerinin yayın noktasında beklediği kriterler neticesinde, akademisyenlerin nitelikten uzaklaşarak niceliğe yöneldikleri görülmektedir. Niceliğe yönelen akademisyenlerin; riskli ve uzun soluklu çalışmalardan uzak durma, bölerek yayınlama, sonuçları değiştirme, düşük kaliteli yayınlar gibi davranışlar sergiledikleri görülmektedir (Muller ve Rijcke 2017; Moed, 2008; Laudel ve Glaser, 2006; Casati 2010; Cronin, 2013; Colwell ve ark., 2012; Robinson, 2014; Cauetta ve diğerleri, 2017). İlgili bağlamda, üniversite yönetiminin beklentileri karşısında, akademisyenlerin daha çok sayıda ve düşük kaliteli yayınlar yapma, paralı dergilerde yayınlama, bölerek yayınlama, başka çalışmalarda katkı koymadan yer alma gibi bilim etiğine aykırı davranışlar gösterdiği bilinmektedir.

Yapılan çalışmalar, üniversite yönetimleri tarafından belirlenen performans kriterleri ve bu kriterler üzerinde mütemadiyen yapılan değişikliklerin, akademisyenlerin kendi hedeflerinden sapmasına ve kritere uygun hedefler belirlemesine neden olduğunu ortaya koyulmuştur (Butler, 2007; Siverston (2010); Ossenblok, Engels ve Swersten, 2012). İlgili çalışmada KKTC’de bulunan üniversitelerin politika noktasında zayıf oluşu ve yıllar içinde sürekli değişmesi, akademisyenlerin performans kriterlerine uygun yayınlar yapma ile ilgili davranış geliştirdiklerini göstermektedir.

İlgili literatür incelendiğinde, akademisyenlerin sadece tazminat, mesleki statü veya istihdam edilmek üzere araştırma yapması üzerine inşa edilen kurum politikalarının da akademisyenleri bilime katkı koyabilecek nitelikte araştırmalara

yönlendirecek şekilde düzenlenmesinin gerekliliği vurgulanmaktadır (Rudy& Gerry, 2001). Bu noktada ilgili çalışmaya katılan akademisyenler de literatürle benzerlik gösteren önerilerde bulunmuş, nitelikli çalışmalar yapmaya yönlendiren düzenlenmeler ve gereklilikler önemle vurgulamıştır.

İlgili alanyazında yapılan çalışmalar, üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumları noktasında, akademisyen perspektifinden de bakılması gerekliliğini bir öneri olarak ortaya koymuş olmasına rağmen (Anderson et al., 2007; Macfarlane et al., 2014) ilgili konu üzerine odaklanan araştırmalar çok sınırlı olması ilgi çekicidir. Bu noktada ilgili çalışmanın, üniversitelerin yayın politikaları ve üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki tutumlarının; özellikle akademisyenler üzerinde yarattığı etkiye odaklanmış olması bu konunun irdelenmiş olmasının önemini ortaya koymaktadır. Yapılan alışma, literatürdeki sınırlı çalışmaların azlığı ile ilgili önerileri dikkate alması ve gelecekte yapılacak olan çalışmalara öncü olması açısından dikkat çekicidir.

İlgili çalışmada, üniversite politikaları ve üniversite yönetiminin yayın konusundaki tutumları neticesinde, katılımcıların yayın yapma noktasında yaşadıkları zorlukları değerlendirmeleri istenmiştir. Bu noktada akademisyenler tarafından yapılan değerlendirmeler, üniversite yönetiminin yayın konusundaki tutumlarından kaynaklı zorluklar ön plana çıkarmaktadır. Çalışmaya katılan akademisyenler, en çok ders yüklerinin fazla olması ve finansal desteğin yetersiz oluşu ile ilgili eleştirilerde bulunmuşlardır. Akademisyenler, aşırı ders yükleri, çeşitli iş yükleri ve finansal desteğin yetersiz olması sebebiyle araştırma ve yayına gerekli önemi gösteremediklerini, kısıtlı zaman içerisinde bilime katkı sağlamaya çalıştıklarını önemle vurgulamıştır. Yayın yapma noktasında ders yükleri ve finansal destek yükleri hakkında yapılan eleştiriler, bu konunun akademisyenler açısından

önemli olduğunu göstermektedir. Bunun dışında akademisyenler KKTC'deki bir üniversitede araştırma ve yayın sürecinde kağıt ve evrak işlerinin bürokratik zorlukların olduğunu, bu zorlukların hem araştırmacıyı hem de araştırma ve yayın sürecini olumsuz etkilediğini açıkça ortaya koymaktadır. Zorluklarla ilgili literatüre bakıldığında, akademisyenlerin değişen araştırma ortamının etkisiyle yayın yapma noktasında; üniversite yönetiminin SSCI endeksinde yayın beklentisi neticesinde, akademisyenlerin anadili dışında yayın yapma ve akademik yazım konusundaki farklılıklardan kaynaklanan çeşitli zorluklar yaşadıkları da bilinmektedir (Flowerdrew, 2001). İlgili bağlamda üniversite yönetiminin SSCI endeksinde taranan dergilerde yayın bekleme sonucunda, akademisyenlerin İngilizce dilinde yayın yapmak durumunda kalması noktasında da çeşitli zorlukların yaşandığı ancak bunun aşılabilecek bir zorluk olarak nitelendirildiği görülmektedir. Bu noktada çalışmanın bulguları, İngilizce dilinde yayın yapılması noktasında yaşanan zorluklarla ilgili literatürle benzerlik göstermektedir. Bununla birlikte farklı zorlukların yaşanması durumunun bağlam farklılığından kaynaklandığı düşünülmekte ve bununla ilgili literatürde herhangi bir bulguya rastlanamamıştır.

Bölüm 6

SONUÇ VE ÖNERİLER

İlgili çalışmada bilimsel araştırma ve akademik yayınların niteliğini artırma şemsiyesi altında, KKTC sınırları içerisindeki yükseköğretim kurumlarının araştırma ve yayınlara verdiği önem, üniversite yönetimlerinin yayın konusundaki mevcut politika ve tutumları masaya yatırılmış, bununla birlikte mevcut politika ve tutumların yayın davranışlarına olan etkisi ile ilgili akademisyenlerin algısı derinlemesine irdelenmiş ve gelişim için öneriler kısmına yer verilmiştir. İlgili çalışmanın verileri Kıbrıs'ın kuzeyinde bulunan 1 şehir, 1 üniversite, 5 fakülte içerisinde bulunan 6 Profesör, 5 Doçent, 4 Yardımcı Doçent olmak üzere 15 tam zamanlı akademik personel ile yapılan yüz yüze yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmıştır. Araştırmanın veri seti, KKTC'deki üniversitelerin, üniversite sıralamaları, uluslararası arenada tanınma ve kurumlarına öğrenci yerleştirme galesi ile araştırma ve yayınlara nitelikten çok nicelik olarak baktığı görülmektedir. Bu noktada elde edilen bulgular, Mertkan ve Öntekin (2017) yaptığı çalışmanın-yönetim açısından araştırma işlevine verilen önem ve değer yetersizliği noktasındaki- bulgularını akla getirmektedir. Birbirinden farklı fakültelerde ve bölümlerde bulunan Profesör, Doçent ve Yardımcı Doçentler, Kıbrıs'ın kuzeyinde bulunan yükseköğretim kurumlarının yetersiz ve aktüel olmayan politikalarla hayatta kalmaya çalıştığı ve büyük bir çoğunluğun henüz yayın konusunda herhangi bir politika ve tutuma sahip olmadığı ile ilgili ortak paydada buluşmaktadırlar. Bunun yanı sıra yapılan çalışma, üniversitelerin yayın politikaları ve tutumlar noktasında

yetersiz kalışı ile birlikte, ilgili durumun yayın davranışlarını olumsuz etkilediği (akademisyenlerin niceliğe, bilim etiğine aykırı davranışlara ve SSCI yönelme durumu, psikolojik etkiler), yayın yapma noktasında zorluklar yaşadığı ortaya koyulmuştur. Çalışmanın veri seti, üniversite yönetimlerinin mevcut politika ve tutumlarının, yayın kapasitesi bakımından kurumları olumsuz etkilediği, ayrıca bilimsel çalışmaların niteliğini düşürdüğü ile ilgili bulguları da barındırmaktadır. İlgili çalışmaya katılan akademisyenler, üniversitelerin mevcut yayın politikaları ve tutumlarının ergonomik ve dünya ile uyumlu hale gelebilmesi adına üniversite yönetimlerinin mevzuat, teşvikler ve üniversite modeli noktalarında iyileştirme önerileri getirmişlerdir.

KAYNAKLAR

- Aagaard, K., Bloch, C., & Schneider, J. W. (2015). Impacts of performance-based research funding systems: The case of the Norwegian Publication Indicator. *Research Evaluation*, 24(2), 106-117. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvv003>
- Anderson, M. S., Ronning, E. A., De Vries, R., & Martinson, B. C. (2007). The perverse effects of competition on scientists' work and relationships. *Science and Engineering Ethics*, 13(4), 437-461. <https://doi.org/10.1007/s11948-007-9042-5>
- Bégin-Caouette, O., Schmidt, E. K., & Field, C. C. (2017). The perceived impact of four funding streams on academic research production in Nordic countries: the perspectives of system actors. *Science and Public Policy*, 44(6), 789-801. <https://doi.org/10.1093/scipol/scx014>
- Benedictus, R., Miedema, F., & Ferguson, M. W. J. (2016). Fewer numbers, better science. *Nature News*, 538(7626), 453. <https://doi.org/10.1038/538453a>
- Bloch, C., & Schneider, J. W. (2016). Performance-based funding models and researcher behavior: An analysis of the influence of the Norwegian Publication Indicator at the individual level. *Research Evaluation*, 25(4), 371-382. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvv047>

- Butler, L. (2007). Assessing university research: A plea for a balanced approach. *Science and Public Policy*, 34(8), 565-574. <https://doi.org/10.3152/030234207X254404>
- Cavero, J. M., Vela, B., & Cáceres, P. (2014). Computer science research: more production, less productivity. *Scientometrics*, 98(3), 2103-2111. <https://doi.org/10.1007/s11192-013-1178-2>
- Bedeian, A. G., Taylor, S. G., & Miller, A. N. (2010). Management Science on the Credibility Bubble: Cardinal Sins and Various Misdemeanors. *Academy of Management Learning & Education*, 9(4), 715–725.
- Beisiegel, U. (2010). Research integrity and publication ethics. *Atherosclerosis*, 212(2), 383–385. <https://doi.org/10.1016/j.atherosclerosis.2010.01.050>
- Bretag, T. (2012). Chapter 2 Publish or Perish: Ramifications for Online Academic Publishing. In *Misbehavior Online in Higher Education* (Vol. 5, pp. 11–24). Emerald Group Publishing Limited. [https://doi.org/10.1108/S2044-9968\(2012\)0000005004](https://doi.org/10.1108/S2044-9968(2012)0000005004)
- Cheng, S. Y., Jacob, W. J., & Yang, S.-K. (2014). Reflections from the Social Science Citation Index (SSCI) and Its Influence On Education Research in Taiwan. In *The SSCI Syndrome in Higher Education* (pp. 97–107). SensePublishers, Rotterdam. https://doi.org/10.1007/978-94-6209-407-9_6

- Chou, C. P. (2014). Why the SSCI Syndrome is a global phenomenon. *The SSCI Syndrome in Higher Education A Local or Global Phenomenon*.
- Creswell, J. W. (2016). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (S. B. Demir & M. Bütün, Trans.) (3rd ed.). Siyasal Kitabevi.
- Dalen, V., P. H., & Henkens, K. (2012). *Intended and Unintended Consequences of a Publish-or-Perish Culture: A Worldwide Survey* (SSRN Scholarly Paper No. ID 1983205). Rochester, NY: Social Science Research Network. Retrieved from <https://papers.ssrn.com/abstract=1983205>
- Dikkaya, M., & Özyakışır, D. (2006). Küreselleşme ve bilgi toplumu: Eğitimin küreselleşmesi ve neo-liberal politikaların etkileri. *Uluslararası İlişkiler/International Relations*, 151-172.
- Eğitim Ortak Hizmetler Dairesi (2019). 2017-2018 Meb İstatistik Yıllığı. Lefkoşa: Milli Eğitim Bakanlığı
- Elken, M., Hovdhaugen, E., & Stensaker, B. (2016). Global rankings in the Nordic region: challenging the identity of research-intensive universities? *Higher Education*, 72(6), 781-795. <https://doi.org/10.1007/s10734-015-9975-6>
- Enders, W., & Hoover, G. (2006). Plagiarism in the Economics Profession: A Survey. *Challenge*, 49, 92-107. <https://doi.org/10.2753/0577-5132490506>

- Feller, I. (2000). 30 Strategic Options to Enhance the Research Competitiveness of EPSCoR Universities, 23.
- Fanelli, D. (2010). Do pressures to publish increase scientists' bias? An empirical support from US States Data. *PloS One*, 5(4), e10271. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0010271>
- Flowerdew, J. (2001). Attitudes of Journal Editors to Nonnative Speaker Contributions. *TESOL Quarterly*, 35(1), 121-150. <https://doi.org/10.2307/3587862>
- Fochler, M., Felt, U., & Müller, R. (2016). Unsustainable Growth, Hyper-Competition, and Worth in Life Science Research: Narrowing Evaluative Repertoires in Doctoral and Postdoctoral Scientists' Work and Lives. *Minerva*, 54(2), 175-200. <https://doi.org/10.1007/s11024-016-9292-y>
- Freeman, R., Weinstein, E., Marincola, E., Rosenbaum, J., & Solomon, F. (2001). Competition and Careers in Biosciences. *Science*, 294(5550), 2293-2294. <https://doi.org/10.1126/science.1067477>
- Honig, B., & Bedi, A. (2012). The Fox in the Hen House: A Critical Examination of Plagiarism Among Members of the Academy of Management. *Academy of Management Learning & Education*, 11(1), 101-123. <https://doi.org/10.5465/amle.2010.0084>

- Guetterman, T.C. (2015). Descriptions of Sampling Practices within Five Approaches to Qualitative Research in Education and the Health Sciences. *Forum: Qualitative Social Research*. 16(2).
- Gundersen, D. E., Capozzoli, E. A., & Rajamma, R. K. (2008). Learned Ethical Behavior: An Academic Perspective. *Journal of Education for Business*, 83(6), 315-324. <https://doi.org/10.3200/JOEB.83.6.315-324>
- Harley, B., Faems, D., & Corbett, A. (2014). A Few Bad Apples or the Tip of an Iceberg? Academic Misconduct in Publishing. *Journal of Management Studies*, 51(8), 1361–1363. <https://doi.org/10.1111/joms.12104>
- Hicks, D., Wouters, P., Waltman, L., Rijcke, S. D., & Rafols, I. (2015). Bibliometrics: the Leiden Manifesto for research metrics.
- Honig, B., Lampel, J., Siegel, D., & Drnevich, P. (2014). Ethics in the Production and Dissemination of Management Research: Institutional Failure or Individual Fallibility? *Journal of Management Studies*, 51(1), 118–142. <https://doi.org/10.1111/joms.12056>
- Jinha, A. E. (2010). Article 50 million: an estimate of the number of scholarly articles in existence. *Learned Publishing*, 23(3), 258-263. <https://doi.org/10.1087/20100308>

- Jiang, X., Borg, E., & Borg, M. (2017). Challenges and coping strategies for international publication: perceptions of young scholars in China. *Studies in Higher Education*, 42(3), 428-444. <https://doi.org/10.1080/03075079.2015.1049144>
- Juliano, R. L., & Oxford, G. S. (2001). Critical Issues in PhD Training for Biomedical Scientists. *Academic Medicine*, 76(10), 1005.
- Karabaş, E., & Şafaklı, O. V. (2015). KKTC Yükseköğretim Sektörünün Performansı Üzerine Bir Değerlendirme. *LAÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(2).
- Laudel, G., & Gläser, J. (2014). Beyond breakthrough research: Epistemic properties of research and their consequences for research funding. *Research Policy*, 43(7), 1204-1216. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2014.02.006>
- Lee, I. (2014). Publish or perish: The myth and reality of academic publishing. *Language Teaching*, 47(2), 250–261. <https://doi.org/10.1017/S0261444811000504>
- Martinson, B. C., Anderson, M. S., Crain, A. L., & De Vries, R. (2006). Scientists' Perceptions of Organizational Justice and Self-Reported Misbehaviors. *Journal of Empirical Research on Human Research Ethics*, 1(1), 51-66. <https://doi.org/10.1525/jer.2006.1.1.51>

- Martinson, B. C., Anderson, M. S., & de Vries, R. (2005). Scientists behaving badly. *Nature*, 435, 737-738. <https://doi.org/10.1038/435737a>
- Macfarlane, B., Zhang, J., & Pun, A. (2012). Academic Integrity: A Review of the Literature. *Studies in Higher Education - STUD HIGH EDUC*, 39, 1–20. <https://doi.org/10.1080/03075079.2012.709495>
- Martin, B. R. (2013). Whither research integrity? Plagiarism, self-plagiarism and coercive citation in an age of research assessment. *Research Policy*, 42(5), 1005–1014. <https://doi.org/10.1016/j.respol.2013.03.011>
- Merriam, S. B., & Bass, J. (2015). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. (S. Turan, Ed., Kollektif, S. Yüksel, E. Karadağ, F. Koçak, Ö. Öztekin, D. Yılmaz, ... E. Dinç, Trans.). Nobel Yayın Dağıtım.
- Odabaşı, H. F., Fırat, M., İzmirli, S., Çankaya, S., & Mısırlı, Z. A. (2010). Küreselleşen Dünyada Akademisyen Olmak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 127-142.
- Ossenblok, T. L. B., Engels, T. C. E., & Sivertsen, G. (2012). The representation of the social sciences and humanities in the Web of Science—a comparison of publication patterns and incentive structures in Flanders and Norway (2005–9). *Research Evaluation*, 21(4), 280-290. <https://doi.org/10.1093/reseval/rvs019>

- Parasuraman, A. (2003). Reflections on contributing to a discipline through research and writing. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 31(3), 314-318. <https://doi.org/10.1177/0092070303031003009>
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri (Ciltsiz)*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Payne, G. T., & Ireland, R. D. (2015). It Takes a Village: Ethical Publishing of Family Business Research. *Family Business Review*, 28(2), 96-103. <https://doi.org/10.1177/0894486515574193>
- Robinson, S. R. (2014). Self-plagiarism and unfortunate publication: an essay on academic values. *Studies in higher education*, 39(2), 265-277.
- Sakınç, S., & Bursalıoğlu, S. A. (2012). Yükseköğretimde Küresel Bir Değişim: Girişimci Üniversite Modeli. *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 2(2), 92-99.
- Schminke, M. (2009). Editor's Comments: The Better Angels of our Nature—Ethics and Integrity in the Publishing Process. *Academy of Management Review*, 34(4), 586-591. <https://doi.org/10.5465/amr.34.4.zok586>
- Spangler, J. (2014). The SSCI Syndrome in Higher Education: A Local or Global Phenomenon by Chuing Prudence Chou (review). *The Review of Higher Education*, 38(2), 326–329. <https://doi.org/10.1353/rhe.2015.0011>

Tan, Y. S., & Goh, S. K. (2014). International students, academic publications and world university rankings: the impact of globalisation and responses of a Malaysian public university. *Higher Education*, 68(4), 489–502. <https://doi.org/10.1007/s10734-014-9724-2>

Oğuzhan, Ö. (2013). Neoliberal politikaların üniversitelere etkisi ve bir praksis çabası olarak “neden?”. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 3(6). 102-119.

Walker, R. L., Sykes, L., Hemmelgarn, B. R., & Quan, H. (2010). Authors’ opinions on publication in relation to annual performance assessment. *BMC Medical Education*, 10(1), 21.

Yıldırım, A. & Şimşek, H., (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (Hasan Şimşek-Ali Yıldırım)* (9th ed.). Seçkin Yayıncılık.

Yükseköğretim Planlama Denetleme Akreditasyon ve Koordinasyon Kurulu (2019). Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yükseköğretim (Değişiklik) Yasası.

EKLER

Ek A: Yarı-Yapılandırılmış Görüşme Soruları²

1. Yayınların yükseköğretim alanındaki önemini nasıl değerlendiriyorsunuz?
2. KKTC'deki üniversite yönetimlerinin araştırma ve yayın politikalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Üniversite yönetimlerinin araştırma ve yayın konusundaki tutumlarını ele alırsanız nasıl bir değerlendirmede bulunursunuz?
4. Üniversite yönetimlerinin araştırma ve yayın konusundaki tutumları akademisyenlerin yayın davranışlarını nasıl etkilemektedir?
5. Akademisyenlerin yayın konusunda karşılaştıkları zorluklar hakkında nasıl bir değerlendirmede bulunursunuz?
6. Üniversite yönetimlerinin araştırma ve yayın konusundaki tutumları, yapılan bilimsel çalışmaları ve yazılan akademik yayınları nasıl etkilemektedir?

---

² Görüşmeler yarı-yapılandırılmış olduğundan dolayı görüşmeler boyunca sorulan sorular alınan cevaplar doğrultusunda değişiklik göstermiştir.

Ek B: Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurul Karar Tutanağı

 <p>Doğu Akdeniz Üniversitesi "Uluslararası Kariyer İçin"</p>	<p>Eastern Mediterranean University "For Your International Career"</p>	<p>P.K.: 59628 Gazimağusa, KÜZEY KIBRIS / Famagusta, North Cyprus, via Mersin-10 TURKEY Tel: (+90) 392 630 1995 Faks/Fax: (+90) 392 630 2919 bayek@emu.edu.tr</p>
<p>Etik Kurulu / Ethics Committee</p>		
<p>Sayı: ETK00-2017-0300</p>	<p>28.12.2017</p>	
<p>Konu: Etik Kurulu'na Başvurunuz Hk.</p>		
<p>Sayın Buğşe Örü Eğitim Bilimleri Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi</p>		
<p>Doğu Akdeniz Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun 18.12.2017 tarih ve 2017/51-06 sayılı kararı doğrultusunda Üniversite Yönetimlerinin Yayın Konusundaki Tutum ve Politikalarının Yayın Davranışlarına Etkisi: Akademisyen Bakış Açısı adlı çalışmanızı, Doç. Dr. Şefika Mertkan'ın danışmanlığında araştırmamız, Bilimsel ve Araştırma Etiği açısından uygun bulunmuştur.</p>		
<p>Bilginize rica ederim.</p>		
<p> Doç. Dr. Şükrü Tüzmen Etik Kurulu Başkanı</p>		
<p>ŞT/sky.</p>		
<p>www.emu.edu.tr</p>		

Ek C: Katılımcı Bilgi ve Onam Formu

Katılımcı Bilgi ve Onam Formu

Sayın katılımcı,

Bu çalışma KKTC'de bulunan üniversitelerde uygulanan yayın politikaları ve üniversite yönetimlerinin yayıncı konusundaki tutumlarının akademisyenlerin yayın davranışlarını nasıl etkilediğini akademisyenlerin perspektifinden derinlemesine inceleyecektir. Gerek uluslararası gerekse ulusal alanyazında henüz bu konuda çok sınırlı sayıda yayın bulunduğundan, bu çalışmanın alan yazın gelişimine önemli derecede katkı sağlamayı hedefleyen bir yüksek lisans çalışmasıdır. İlgili çalışmanın yapılabilmesi için gerekli olan etik izin Doğu Akdeniz Üniversitesi Etik Kurulu'ndan ve kurumunuzda yürütülmesi için gerekli olan izin ise Üniversite Rektörlüğünden alınmıştır. Bu araştırmaya katılım tamamen kendi rızanıza bağlı olup çalışmanın herhangi bir safhasında herhangi bir neden belirtmeksizin çalışmadan vazgeçebilirsiniz. Araştırmaya katkı koymayı istemeyen durumda, çalışmaya gönüllü olarak katılmak için aşağıdaki onam formunu imzalamanız gerekmektedir.

Yapılacak olan çalışmada veri yarı yapılandırılmış görüşmeler kullanılarak toplanacaktır. Görüşmeler, sadece belirtilen amaca uygun sorularla desteklenecek olup, görüşmelerin ortalama 60 dakika sürmesi beklenmektedir. Kabul etmeniz durumunda görüşme boyunca ses kaydı yapılacaktır. Ses kaydına izin verilmemesi durumunda görüşme süresince görüşmeci tarafından detaylı notlar tutulacaktır. Toplanan veri sadece araştırma ve bilime katkı koymak amacı ile yazılacak olan tez veya yazılması ihtimali olan makalelerde kullanılacaktır.

Yapılacak olan çalışmada gizlilik ilkesi esas alınıp, elde edilen veriler araştırmacı ve tez danışmanı tarafından incelenecektir. Katılımcıların kişisel bilgileri veya bu bilgilerin ortaya çıkmasına sebebiyet verebilecek bilgiler korunacaktır. Tez veya yazılması ihtimali olan makalelerde, katılımcıların kimliği kodlar veya rumuzlar kullanılarak gizli tutulacaktır. Çok kıymetli vaktinizin bir bölümünü bu çalışmaya ayırarak, bilime koyduğunuz katkı için teşekkür ederiz.

Yapılacak olan çalışma ile ilgili daha fazla ayrıntı öğrenmek istemeyen durumda, gerek bana gerekse danışmanıma ulaşabileceğiniz iletişim bilgileri aşağıda verilmektedir:

Buğse ÖRÜ
Yüksek Lisans Öğrencisi
Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Fakültesi
Doğu Akdeniz Üniversitesi
buscoru88@hotmail.com
Tel: 05428859860

Doç. Dr. Şefika MERTKAN
Tez Yöneticisi
Eğitim Bilimleri Bölümü
Eğitim Fakültesi
Doğu Akdeniz Üniversitesi
sefika.mertkan@emu.edu.tr
Tel: (0392) 630 40 40

ONAM FORMU

Yukarıda yapılan çalışma ile ilgili gerekli ayrıntıları içeren Katılımcı Bilgi Formunu okudum ve çalışma hakkında sorduğum tüm sorulara cevap aldım. Söz konusu çalışmaya, doğrudan ya da dolaylı baskı altında kalmaksızın, kendi rızam ile katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcı: _____

Araştırmacı: _____

İmza: _____

Tarih: _____